

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Rozpočtové hospodaření a majetek obcí

Studijní příručka pro zastupitele obcí

Zpracováno v projektu „Vzdělávání v oblasti finančního řízení
na obcích pro volené zastupitele“

v rámci projektu

„Implementační jednotka Strategického rámce rozvoje veřejné
správy České republiky pro období 2014 – 2020“,
reg. č. CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_019/0000125

Zpracovatel: Institut pro veřejnou správu Praha
Praha, 2019

2

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Zpracováno v projektu „Vzdělávání v oblasti finančního řízení na obcích pro volené zastupitele“
v rámci projektu

**„Implementační jednotka Strategického rámce rozvoje veřejné správy České republiky
pro období 2014 – 2020“,
reg. č. CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_019/0000125**

Zpracovatel: Institut pro veřejnou správu Praha
Praha, 2019

OBSAH

1 | Význam rozpočtu pro obecní samosprávy (5)

- 1.1 | Rozpočet, rozpočtová skladba, příjmy a výdaje rozpočtu (5)
- 1.2 | Vlastnictví majetku samospráv a hospodaření s ním (10)
- 1.3 | Vytváření, činnost a účel peněžních fondů (11)
- 1.4 | Úvěrová politika samospráv (11)

2 | Metodické usměrňování při sestavování rozpočtu obce (12)

- 2.1 | Legislativní rámec rozpočtového procesu (12)
- 2.2 | Vnitřní předpisy obce upravující rozpočtový proces (19)
- 2.3 | Využití různých metod sestavování územních rozpočtů (20)

3 | Hospodaření s majetkem obce (21)

- 3.1 | Základní principy nakládání s majetkem obce (21)
- 3.2 | Kompetence orgánů místní samosprávy v oblasti hospodaření s majetkem (22)
- 3.3 | Uzavírání a typy smluvních vztahů (23)

4 | Rizika protizákonného a netransparentního postupu (24)

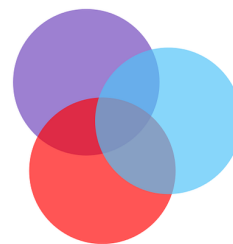
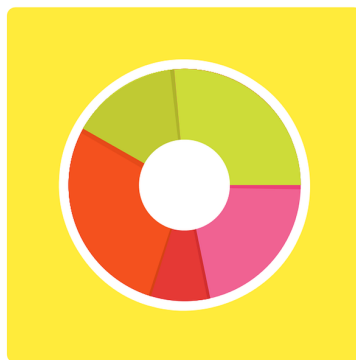
- 4.1 | Rizika při správě majetku (obecního, cizího) (24)
- 4.2 | Zastupitelé jako aktéři tvorby a implementace rozpočtu obce (25)
- 4.3 | Problematika přestupků (27)
- 4.4 | Využívání kontrolních mechanismů a kontrola organizací založených nebo zřízených obcí (32)
- 4.5 | Veřejná kontrola a participace na hodnocení fiskální transparentnosti (37)

5 | Ekonomicky výhodné a trvale udržitelné přístupy (38)

- 5.1 | Současné trendy udržitelného rozvoje komunální úrovně (38)
- 5.2 | Čerpání dotací a eliminace rizik pro efektivní hospodaření obce (42)

6 | Praktické informace ze seminářů (45)

7 | Cvičný test s klíčem (61)

SLOVO ÚVODEM

Modul "Rozpočtové hospodaření a majetek obce" je druhým vzdělávacím modulem v rámci projektu "Vzdělávání v oblasti finančního řízení na obcích pro volené zastupitele" v rámci projektu "Implementační jednotka Strategického rámce rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014–2020", reg. č. CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_019/0000125.

Cílem modulu je osvojení si správných postupů při sestavování ročního rozpočtu obce, rozpočtové skladby a jejím využití pro finanční řízení (rozpočtový výhled, příprava rozpočtu, sestavení návrhu rozpočtu, projednání a schválení rozpočtu, hospodaření dle rozpočtu, přezkum hospodaření, závěrečný účet, porušení rozpočtové kázně, rozpočtové provizorium). Dále získání znalostí pravidel při správě obecního nebo cizího majetku a z toho vyplývající povinnosti pro zastupitele.

Semináře byly orientované na osvojení dovedností při sestavování dlouhodobého plánu investic a využívání kontrolních mechanismů pro kontrolu organizací založených obcí, včetně prezentace příkladů a aplikace získaných poznatků v praxi.

1. Význam rozpočtu pro obecní samosprávy

Rozpočet, rozpočtová skladba, příjmy a výdaje rozpočtu

Každá obec je povinna sestavit a schválit svůj rozpočet na období jednoho kalendářního roku.

Samotnou tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů územně samosprávných celků upravuje [zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#). Tento právní předpis stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky a řeší zřizování a zakládání právnických osob. Ustanovení tohoto zákona se vztahují nejen na rozpočty a finanční hospodaření obcí, krajů, ale platí ve statutárních městech a v hlavním městě Praze rovněž pro jejich městské části nebo obvody. Obsah rozpočtu městských částí nebo městských obvodů statutárních města se stanoví ve statutu vyhlášeném v obecně závazné vyhlášce města. Někdy se o tomto zákonu hovoří jako o malých rozpočtových pravidlech. Malých proto, že vedle něj existuje také [zákon o rozpočtových pravidlech č. 218/2000 Sb.](#), který upravuje tvorbu a postavení rozpočtu státního, včetně jeho vazeb na rozpočty územních samosprávných celků.

Obce jsou dle [§ 3 zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti](#), veřejnými institucemi. Jsou povinny dodržovat při výkonu své

činnosti pravidla transparentnosti, účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti nakládání s veřejnými financemi. Dbají o takový vývoj dluhu sektoru veřejných institucí, který nenarušuje dlouhodobě udržitelný stav veřejných financí.

Obec v souladu s [§ 17 zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti](#), hospodář v zájmu zdravých a udržitelných financí tak, aby výše jejího dluhu nepřekročila k rozvahovému dni 60 % průměru jejích příjmů za poslední 4 rozpočtové roky tzv. **fiskální pravidlo**. Překročil-li dluh obce 60% průměru příjmů za poslední 4 rozpočtové roky, je obec povinna v následujícím kalendářním roce snížit dluh nejméně o 5 % z rozdílu mezi výší svého dluhu a 60 % svých příjmů za poslední 4 rozpočtové roky. Nesníží-li obec svůj dluh k následujícímu rozvahovému dni, tak Ministerstvo financí v následujícím kalendářním roce dle zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti rozhodne o pozastavení převodu jeho podílu na výnosu daní. Dluh je vymezen jako dluh v nominální hodnotě nesplacený ke konci roku. Do dluhu se započítávají stavy na syntetických účtech dle [vyhlášky č. 410/2009 Sb.](#) **Příjmy** se rozumí příjmy po konsolidaci dle [vyhlášky č. 5/2014 Sb.](#)

Doporučená literatura:

- zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
- zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti
- vyhláška č. 410/2009 Sb. Vyhláška, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky
- vyhláška č. 5/2014 Sb. Vyhláška o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků, rozpočtů dobrovolných svazků obcí a rozpočtů Regionálních rad regionů soudržnosti

Rozpočet

Rozpočet je dle [§ 4 zákona č. 250/2000 Sb.](#) finanční plán hospodaření v příslušném rozpočtovém roce, jímž se řídí financování činnosti územního samosprávného celku, rozpočtový rok je shodný s rokem kalendářním.

Územní rozpočet je nástrojem veřejné politiky a slouží k prosazování zájmů dané lokality, k realizaci ekonomického a sociálního rozvoje obce, financování politických programů a k prosazování zájmů obyvatelstva žijícího na daném území. Rozpočet je strategická záležitost, která má odpovědět jaké zdroje bude mít obec k dispozici a jak dále může hospodárně a efektivně nakládat s majetkem.

Rozpočet se sestavuje zpravidla jako **vyrovnaný**, kdy se příjmy v daném roce rovnají výdajům.

Rozpočet může být schválen i jako **přebytkový**, jestliže příjmy daného rozpočtového roku převyšují výdaje a jsou určeny k využití v následujících letech nebo ke splácení jistiny úvěrů z předchozích let.

Rozpočet může být schválen i jako **schodkový**, kdy výdaje v daném roce převyšují příjmy jen v případě, že schodek je možno uhradit:

- finančními prostředky z minulých let /
- smluvně zabezpečenou půjčkou,
- úvěrem,
- návratnou finanční výpomocí nebo příjmem z komunálních dluhopisů.

V případě, že by došlo ze strany státu k vyhlášení pravidla „**dluhové brzdy**“ tzn., že dluh veřejných institucí je vyšší než 55 % v souladu se zákonem [č. 23/2017 Sb. o pravidlech rozpočtové odpovědnosti](#), pak může být rozpočet schválen dle [§ 4 odst. 6 zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#) **schodkový** jen v případě, že schodek bude možno uhradit finančními prostředky z minulých let nebo návratnou finanční výpomocí. Smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem nebo příjmem z komunálních dluhopisů je možno uhradit schodek, který vznikl z důvodu předfinancování nebo spolufinancování projektu z rozpočtu Evropské unie .

Obsahem rozpočtu ÚSC dle § 6 zákona č. 250/2000 Sb. jsou:

- příjmy, výdaje a ostatní peněžní operace, včetně tvorby a použití peněžních fondů

Mimo rozpočet se uskutečňují peněžní operace týkající se cizích prostředků, sdružených prostředků a podnikatelské činnosti obce.

V případě, že se ÚSC podílí na realizaci projektu spolufinancovaného z rozpočtu Evropské unie, musí rozpočet na příslušný kalendářní rok obsahovat objem finančních prostředků účelově určených na spolufinancování programu nebo projektu z Evropské unie.

ÚSC dle [§ 11 zákona č. 250/2000 Sb.](#) sestavuje rozpočet v návaznosti na svůj střednědobý výhled rozpočtu a na základě údajů z rozpisu státního rozpočtu a údajů z rozpisu rozpočtového provizoria. V rámci rozpočtu se bilancují příjmy a výdaje. Součástí rozpočtu jsou peněžní fondy. Rozpočet se zpracovává v třídění podle platné rozpočtové skladby dle platné [vyhlášky Ministerstva financí č. 323/2002 Sb.](#)

Příjmy a výdaje rozpočtu

Příjmy rozpočtu ÚSC zákona dle § 7 a § 8 zákona č. 250/2000 Sb. členíme zejména na:

1. Příjmy, které vyplývají z vlastnických majetkových práv a hospodářské činnosti právnických osob, které obec zřídila nebo založila
2. Příjmy z vlastní správní činnosti, správní poplatky, pokuty
3. Výnosy na daních a podíly na daních dle zákona č. 243/2000 Sb.
4. Místní poplatky (pouze příjmy obcí ne krajů)
5. Dotace ze státního rozpočtu nebo státních fondů, v případě obcí dotace z kraje
6. Podíly na příjmech z poplatků, odvodů a pokut
7. Přijaté peněžní dary a příspěvky

Výdaje rozpočtu ÚSC dle § 9 a § 10 zákona č. 250/2000 Sb. tvoří zejména výdaje na:

1. Úhradu vlastní činnosti ÚSC v samostatné působnosti, spojené s péčí o vlastní majetek obce
2. Spojené se zajištěním výkonu státní správy
3. Závazky pro ÚSC vyplývajících ze smluvních vztahů
4. Závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými ÚSC
5. Úhradu výdajů, které vznikají rozhodnutím ÚSC jako zřizovatele a zakladatele organizací a právnických osob
6. Úhradu úroků z přijatých půjček a úvěrů; výdaje na emise vlastních dluhopisů
7. Výdaje na veřejně prospěšnou činnost ÚSC, na dotace, dary a příspěvky na sociální účely

Návrh rozpočtu ÚSC je zpracováván v třídění podle platné rozpočtové skladby, aby vyjadřoval závazné ukazatele subjektům, kterými se musí řídit: **výkonné orgány ÚSC při hospodaření podle rozpočtu; zřízené a založené právnické osoby; další osoby jako příjemci dotací a příspěvků z rozpočtu.** Po schválení rozpočtu se neprodleně provede jeho rozpis podle podrobné rozpočtové skladby.

Rozpočtová skladba

Rozpočtová skladba je základním třídícím standardem pro peněžní operace veřejných rozpočtů. Stanovuje jednotný postup podle klasifikačního předpisu [vyhlášky Ministerstva financí č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě](#). Umožňuje srovnatelné sledování příjmů a výdajů a salda hospodaření a financování v soustavě veřejných rozpočtů.

Rozpočet obce je možno sestavit a zveřejnit podle druhového třídění, ale po schválení je nutné provést ihned rozpis rozpočtu.

Rozpočtová skladba je stanovena [vyhláškou č. 323/2002 Sb. o rozpočtové skladbě](#), která stanovuje, že rozpočty obcí se třídí podle těchto hledisek třídění příjmů a výdajů:

- Druhového
- Odvětvového
- Konsolidačního
- Zdrojového
- Transferového

1. Druhové – základní

v příjmové části:

- **třída 1** daňové příjmy včetně správních a místních poplatků
- **třída 2** nedaňové příjmy z vlastní činnosti, ze sankcí, splátky půjček
- **třída 3** kapitálové příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, darů a příspěvků
- **třída 4** přijaté transfery (investiční a neinvestiční)

ve výdajové části:

- **třída 5** běžné výdaje obecné
- **třída 6** kapitálové výdaje
- **třída 7** financování

3. Konsolidační

– třídí příjmy a výdaje podle stupňů konsolidace; jednotkami třídění je 9 záznamových jednotek

5. Transferové

– třídí příjmy a výdaje z hlediska účelu transferů na účelové znaky

2. Odvětvové – jednotkami třídění jsou rozpočtové skupiny, oddíly, pododdíly a nejnižšími jednotkami paragrafy

Existuje 6 skupin odvětvového třídění:

1. Zemědělství a lesní hospodářství
2. Průmyslové a ostatní odvětví hospodářství
3. Služby pro obyvatelstvo
4. Sociální věci a politika zaměstnanosti
5. Bezpečnost státu a právní ochrana
6. Všeobecná veřejná správa a služby

4. Zdrojové – sestává z třídění a) podkladového, b) prostorového a c) nástrojového:

- z hlediska podkladů pro změnu rozpočtu se třídí příjmy a výdaje na **podkladové jednotky**
- třídění příjmů a výdajů z hlediska jejich prostorového původu (zda jsou zdrojem příjmů a výdajů tuzemské nebo zahraniční prostředky) na **prostorové jednotky**
- třídí příjmy a výdaje na nástroje – jednotlivé fondy, programy a projekty EU

Obec může schválit rozpočet i v podrobnějším nebo dalším třídění příjmů a výdajů podle dalších hledisek na nižší jednotky třídění.

Rozpočet ÚSC plní tři základní funkce:

- **Alokační**, prostřednictvím finančních prostředků v rozpočtu ÚSC se financují potřeby ÚSC a zajištění veřejných statků.
- **Redistribuční**, prostřednictvím přerozdělování části finančních prostředků z rozpočtu regionu do rozpočtu obcí je možné ovlivnit rovnoměrný ekonomický a sociální rozvoj v obcích.
- **Stabilizační**, na úrovni územní samosprávy svými aktivitami ovlivňuje kvalitu života v daném území růstem ekonomického potenciálu daného území, například vybudováním technické infrastruktury.

Kdy ÚSC může kvalitně sestavit rozpočet?

V případě, že má dostatek informací, jaké vazby budou v konkrétním roce ke státnímu rozpočtu, jaký je očekávaný vývoj hospodaření územních rozpočtů, jaké dotace získá ze státního rozpočtu rozpočtované s rozpisem a jejich výše, zná nové daňové předpisy.

Na co se zaměřit při sestavení rozpočtu u výdajové stránky

Na provozní výdaje s ohledem na skutečné plnění a změnu cen energií a služeb, na závazky vyplývající z uzavřených smluvních vztahů nebo z usnesení orgánů ÚSC, splátky půjček, úvěrů, úroků, závazky z vlastní činnosti ÚSC v samostatné působnosti včetně závazků k ÚSC, závazky vyplývající z plnění přenesené působnosti výkonu státní správy dle zvláštního zákona, nezbytné investice, závazky z přijatých dotací, tvorba rozpočtové rezervy v případě, že příjmová stránka rozpočtu je vyšší než výdajová na neočekávané provozní výdaje, na investice či jiné peněžní operace.

Schvalovací proces rozpočtu

- **Orgány ÚSC**, které se zpravidla podílejí na sestavení rozpočtu: úřad, finanční výbor.
- **Orgány ÚSC**, které se podílejí na projednávání návrhu rozpočtu: rada a zastupitelstvo ÚSC.
- **Orgán ÚSC**, který schvaluje rozpočet je zastupitelstvo ÚSC.

Povinnost ÚSC zveřejňování rozpočtu dle § 11 odst. 3 zákona 250/2000 Sb.

Návrh rozpočtu je povinen ÚSC zveřejnit na úřední desce a internetových stránkách minimálně 15 dní před zahájením projednávání na zasedání zastupitelstva ÚSC, zveřejnění musí trvat až do schválení rozpočtu a zároveň na úřední desce musí být zveřejněna informace, kde je návrh rozpočtu zveřejněn a kde je možno nahlédnout do jeho listinné podoby.

Připomínky k návrhu rozpočtu mohou občané územně samosprávného celku uplatnit písemně ve lhůtě stanovené při jeho zveřejnění nebo ústně při projednávání rozpočtu na zasedání zastupitelstva.

Způsob zveřejnění návrhu rozpočtu

Na internetových stránkách se zveřejňuje úplné znění návrhu. Na úřední desce může být návrh zveřejněn v užším rozsahu, který obsahuje alespoň údaje o příjmech a výdajích rozpočtu v třídění podle nejvyšších jednotek druhového třídění rozpočtové skladby. ÚSC současně oznámí na úřední desce, kde je návrh rozpočtu zveřejněn a kde je možno nahlédnout do jeho listinné podoby.

Schválený rozpočet obec zveřejní na svých internetových stránkách do 30 dnů od jeho schválení a zároveň oznámí na úřední desce, kde je zveřejněn v elektronické podobě a kde je možno nahlédnout do listinné podoby. Tímto způsobem musí být rozpočet zpřístupněn až do schválení rozpočtu na následující rok.

Vlastnictví majetku samospráv a hospodaření s ním

Mezi hlavní úkoly samostatné působnosti obcí v souladu se [zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích](#), patří **hospodaření s majetkem obce**. Majetek obce je základním předpokladem pro výkon samosprávy.

Jedná se o tyto majetkové skupiny:

- **věci nemovité** – pozemky, budovy, stavební parcely, veřejná prostranství
- **věci movité** – vybavení škol, úřadu, organizací města
- **infrastruktura** – vodovody, kanalizace, čistírny odpadních vod, veřejná osvětlení
- **finance** – běžný účet, termínovaný účet, akcie, podílové listy

Majetek obce podle účelu dělíme na:

- **kmenový majetek** slouží k výkonu správních funkcí obce
- **majetek v sociální a vzdělávací oblasti** slouží vybrané skupině obyvatel k sociálním a vzdělávacím činnostem; jde o mateřské a základní školy, domy s pečovatelskou službou, domovy důchodců
- **majetek ve veřejné oblasti** slouží většině obyvatel; jde o veřejnou dopravu, veřejné osvětlení, komunikace, veřejnou zeleň, hřbitovy
- **majetek v zájmové oblasti** slouží vybrané části obyvatel; jde o sportovní a kulturní zařízení, muzea, divadla a kina
- **majetek ostatní** slouží většině obyvatel, lze ho použít ke komerčním účelům; jedná se například o obecní lesy, rybníky, kanalizace, vodovody a podobně

Správa majetku obce

Obec spravuje majetek přímo vlastními zaměstnanci prostřednictvím **zřízených** organizačních složek, příspěvkových organizací, školských právnických osob dle [zákona č. 561/2004 Sb.](#), veřejných výzkumných institucí dle [zákona č. 341/2005 Sb.](#)

Obec může spravovat majetek prostřednictvím **založených** právnických osob:

- obchodních společností dle [zákona č. 90/2012 Sb.](#) (akciových společností a společností s ručením omezeným)
- ústavů podle zákona [č. 89/2012 Sb., občanský zákoník](#)
- dobrovolného svazku obcí, jehož je obec členem
- právnické osoby **na základě smluvního vztahu**

Vytváření, činnost a účel peněžních fondů

Zastupitelstvu obce přísluší rozhodovat o zřizování a rušení účelových nebo neúčelových peněžních fondů v souladu se [zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#), a [zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích](#). Zastupitelstvo obce schvaluje závazné zásady jejich naplňování a použití.

Peněžní fondy mohou být naplňovány z různých zdrojů. Nejčastějším finančním zdrojem jsou přebytky hospodaření z minulých let, příjmy z běžného roku, převody prostředků z rozpočtu běžného roku.

Účelové fondy, které se vytvářejí z předem účelově vymezených příjmů a prostředky soustředěné v příslušném fondu se používají na financování předem určených potřeb. Účelové peněžní fondy pro konkrétní účely se zřizují častěji než neúčelové.

- **účelové fondy:** např. sociální fond, zaměstnanecký fond, fond rozvoje bydlení, fond kulturní, fond sportovní
- **neúčelové fondy:** jsou zpravidla používané k dofinancování projektů z národních nebo evropských zdrojů, úhradě schodku rozpočtu obce, financování neplánovaných potřeb); např. fond rezerv a rozvoje

Pozor!

Obec nezřizuje Fond kulturních a sociálních potřeb v souladu s [vyhláškou č. 114/2002 Sb., o FKSP](#). Tento fond zřizují příspěvkové organizace obce.

Úvěrová politika samospráv

V případě, že obec nemá dostatek vlastních finančních prostředků rozpočtu může využít tzv. návratných finančních zdrojů a to: **půjčky / úvěru / návratné finanční výpomoci / emise vlastních komunálních dluhopisů**. Obec si může půjčit jen v takovém případě, že je schopna splácet dluh z rozdílu mezi běžnými příjmy a běžnými výdaji.

Samozřejmě by měla při půjčení finančních prostředků dodržovat **fiskální pravidlo**, dle zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti. Toto pravidlo stanoví hranici dluhu územně samosprávného celku 60 % průměru jeho příjmů za poslední 4 roky. V případě překročení této hranice je povinen územně samosprávný celek snížit dluh do konce roku alespoň o 5% z rozdílu mezi výší dluhu a 60 % průměru jeho příjmů za poslední 4 roky.

Nejvýhodnější je přijetí bezúročné **návratné finanční výpomoc** z rozpočtů ÚSC nebo státního rozpočtu.

Úvěr poskytují banky obcím na základě jejich žádosti a to na základě posouzení obce jako klienta, u kterého prověřují, zda je obec jako klient schopna po dobu čerpání úvěru splácet, jak z krátkodobého, tak dlouhodobého hlediska. Banky mohou poskytovat obcím jak **kontokorentní úvěry**, které zpravidla obce čerpají na předfinancování dotačních projektů, kde je nutno předfinancovat a platba proběhne ex post. Dále na krytí investic a k nákupu nemovitostí jako **investiční úvěry** a dále jako **neinvestiční úvěry ke krytí potřeb**. Z dlouhodobého hlediska je obcím doporučováno investovat do nemovitého majetku i za předpokladu, že obec si musí vzít úvěr a tento úvěr splácet, **především v době nízkých úrokových sazeb**.

2. Metodické usměrňování při sestavování rozpočtu obce

Legislativní rámec rozpočtového procesu

Průběh rozpočtového procesu obce je obsažen v [zákoně č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#). Obec sestavuje svůj rozpočet v návaznosti na svůj střednědobý výhled na základě rozpisu státního rozpočtu, údajů rozpočtového provizoria a rozpočtu kraje. Neprodleně po schválení rozpočtu na příslušný kalendářní rok musí být proveden rozpis rozpočtu dle platné rozpočtové skladby dle [vyhlášky č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě](#).

Obec je povinna v rámci rozpočtového procesu hospodařit v souladu se [zákonem č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti](#), a provádět kontrolu svého hospodaření v souladu se [zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě](#). Zároveň je obec povinna zadat si přezkoumání svého hospodaření za uplynulý kalendářní rok v souladu se [zákonem č. 420/2004 Sb., o přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí](#), a po skončení kalendářního roku zpracovat a schválit závěrečný účet.

Rozpočtový proces obce upravují tyto právní předpisy:

- Zákon o státním rozpočtu na příslušný kalendářní rok
- [Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích](#) (obecní zřízení)
- [Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích](#) (krajské zřízení)
- [Zákon č. 131/2000 Sb., o hl. městě Praze](#)
- [Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech](#)
- [Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#)
- [Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní](#)
- [Zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti](#)
- [Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě](#)
- [Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě](#)
- [Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí](#)

Zásady rozpočtu

V rozpočtovém hospodaření a rozpočtovém procesu se uplatňují tyto **zásady** vycházející z výše uvedených právních předpisů:

1. **Zásada každoročního sestavování a schvalování rozpočtu:** Finanční hospodaření obcí se řídí ročním rozpočtem. Rozpočtový rok je shodný s rokem kalendářním. Hospodaření podle ročního rozpočtu je povinné. Zahrnuje pouze příjmy přijaté v kalendářním roce a výdaje čerpání prostředků v kalendářním roce. Časová omezenost použití finančních prostředků je v souladu se [zákonem č. 250/2000 Sb.](#) taková, že do plnění rozpočtu se zahrnují pouze příjmy přijaté v kalendářním roce a výdaje čerpání prostředků v kalendářním roce.
2. **Zásada reálnosti a pravdivosti rozpočtu:** Kvalita rozpočtu se odvíjí od reálnosti jeho splnění, od správného a co možná nejpřesnějšího odhadu příjmové a výdajové stránky. Nezbytné je odhadnout výdajovou část rozpočtu, investiční a neinvestiční výdaje.
3. **Zásada úplnosti a jednotnosti rozpočtu:** Tato zásada je dána rozpočtovou skladbou dle [vyhlášky Ministerstva financí č. 323/2002 Sb.](#) Vnitřní členění je společné pro všechny územní rozpočty.
4. **Zásada dlouhodobé vyrovnanosti rozpočtu:** Při sestavování rozpočtu by měla být snaha o vyrovnané hospodaření s rozpočtovými prostředky tak, aby výdaje odpovídaly rozpočtovým příjmům. Když výdaje převyšují příjmy, jedná se o schodkový (deficitní) rozpočet. Schodek je možno uhradit finančními prostředky z minulých let, půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí. V případě, že příjmy jsou vyšší než výdaje, jedná se o přebytkový rozpočet, kdy některé příjmy daného roku jsou určeny k využití v následujících letech.
5. **Zásada publicity:** Slouží k tomu, jak informovat veřejnost o rozpočtovém hospodaření s veřejnými financemi, které by mělo být průhledné, transparentní a efektivní. Jde o informování veřejnosti, aby se mohla vyjádřit k hospodaření obce. To je důležitý předpoklad veřejné kontroly.
6. **Zásada účelovosti rozpočtu:** Rozpočtové prostředky mohou být použity pouze k účelům, pro které byly určeny ve struktuře dle platné rozpočtové skladby. Obce jsou povinny respektovat účel použití rozpočtových prostředků z přijatých dotací EU, ze státního rozpočtu, ze státních fondů, z rozpočtu kraje nebo z uzavřených smluv. Dojde-li k porušení účelovosti, jedná se o porušení rozpočtové kázně.
7. **Zásada efektivnosti a hospodárnosti:** S rozpočtovými prostředky v rámci rozpočtového procesu musí být nakládáno ze strany obcí efektivně a hospodárně.

Rozpočtový proces obce a související dokumenty

Rozpočtový proces představuje činnosti volených i výkonných orgánů obce v etapách sestavení návrhu rozpočtu, jeho schvalování, plnění, průběžné kontroly, změn rozpočtu, hodnocení, sestavení a schválení závěrečného účtu. Rozpočtový proces trvá zpravidla 1,5 – 2 roky.

Rozpočtový proces lze rozdělit do několika etap:

1. sestavení, projednání a schválení rozpočtu a střednědobého výhledu rozpočtu
2. hospodaření podle rozpočtu během rozpočtového období
3. plnění rozpočtu a jeho kontrola
4. změny rozpočtu rozpočtovými opatřeními
5. hodnocení rozpočtu, následná kontrola a přehled o skutečném plnění rozpočtu
6. sestavení, projednání a schválení závěrečného účtu včetně zprávy auditora

Základními dokumenty rozpočtového procesu jsou:

1. **rozpočet obce**
2. **pravidla rozpočtového provizoria**
3. **střednědobý výhled rozpočtu**
4. **rozpočtová opatření**
5. **závěrečný účet**

Rozpočet obce je finanční plán, kterým se řídí financování obce. Jedná se o základní dokument finančního hospodaření. Sestavuje se na jeden kalendářní rok.

Pravidla rozpočtového provizoria schvaluje zastupitelstvo obce v případě, že není schválen rozpočet na kalendářní rok do 31. 12. Těmito pravidly se obec řídí při svém hospodaření do doby schválení rozpočtu na příslušný kalendářní rok.

Střednědobý výhled rozpočtu je nástrojem obce, který slouží pro střednědobé finanční plánování jeho hospodářství. Sestavuje se na období 2–5 let po schválení rozpočtu na příslušný kalendářní rok. Zpracování střednědobého výhledu přináší obcím zkvalitnění řízení hospodaření a odvrácení hrozby zadlužení obce.

Rozpočtová opatření

Rozpočet by měl být stabilní a závazný. Obec hospodará podle schváleného rozpočtu, ale může dojít ke změně podmínek a předpokladů pro hospodaření, které obec při sestavování rozpočtu nepředpokládala, a následným změnám rozpočtu. Změny rozpočtu se provádějí **rozpočtovými opatřeními** dle [zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#).

Rozpočtová opatření se provádějí před provedením rozpočtově nezajištěného výdaje. Po provedení rozpočtově nezajištěného výdaje lze rozpočtové opatření provést pouze:

- při živelné pohromě
- při havárii ohrožující majetek a životy obyvatel
- při plnění peněžních povinností uložených pravomocným rozhodnutím
- při obdržení dotace před koncem kalendářního roku
- při prominutí odvodu penále příspěvkové organizaci

Rozpočtová opatření se evidují podle časové posloupnosti a jsou schvalována průběžně.

Rozpočtová opatření

Rozpočtové opatření je v souladu se [zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#):

- přesun rozpočtových prostředků uvnitř rozpočtu na straně příjmů nebo výdajů, **aniž by se změnil celkový objem rozpočtu**
- použití nových rozpočtem nepředvídaných příjmů k úhradě nových rozpočtem nezajištěných výdajů, čímž **se zvýší celkový objem rozpočtu**
- vázání rozpočtových výdajů, jestliže je jejich krytí ohroženo neplněním rozpočtových příjmů; tímto **opatřením se objem rozpočtu snižuje**

Kdy může dojít ke změnám rozpočtu (rozpočtovým opatřením):

- **organizační změny**, které jsou natolik závažné, že se mění počet příjmů rozpočtových prostředků z důvodu přijatých dotací, počtu subjektů (například vznik nových příspěvkových organizací)
- **metodické změny**, které jsou vyvolány změnou právních předpisů ovlivňující finanční hospodaření obce a jeho organizací; mohou to být i změny vyvolané cenovou regulací
- **věcné změny**, které jsou vyvolány různými objektivními vlivy (např. snížení příjmů z daní, s nimiž obec ve svém rozpočtu počítala)

Kdy změny rozpočtu není nutné realizovat:

- v oblasti příjmů
- v případě nedočerpání rozpočtu v oblasti výdajů
- při nedočerpání účelových dotací v oblasti výdajů
- při zapojení zůstatku bankovních účtů k 31. 12.

Změny rozpočtu přísluší schvalovat zastupitelstvu obce, pokud zastupitelstvo obce nestanoví kompetence radě obce (tam, kde není rada obce zřízena, starostovi obce a obecnímu úřadu) na určitou výši v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce. **Není vhodné, aby zastupitelstvo ÚSC přenechalo rozhodování o změnách rozpočtu radě nebo starostovi bez jakéhokoliv omezení, ačkoliv ani taková úprava by nebyla v rozporu se zákonem.**

Rozpočtová opatření je v souladu se [zákonem č. 250/2000 Sb.](#) nutno zveřejnit do 30 dní ode dne schválení rozpočtového opatření na úřední desce a webových stránkách obce po dobu schváleného rozpočtu, ke kterému se vztahuje.

Kontrola plnění rozpočtu

Za plnění rozpočtu jsou odpovědné orgány obce, které průběžně kontrolují plnění rozpočtu a předkládají zprávu o plnění. Hledají vhodná účinná opatření, která by mohla odstranit působení negativních vlivů v rozpočtovém hospodaření.

Rada obce jakožto výkonný orgán má vyhrazeno zabezpečovat hospodaření podle schváleného rozpočtu.

Zastupitelstvo obce je povinno zřídit jako své kontrolní a iniciativní orgány **finanční výbor a kontrolní výbor**.

Obce uskutečňují své finanční hospodaření v souladu se schváleným rozpočtem a provádějí pravidelnou, systematickou a úplnou kontrolu svého hospodaření po celý rozpočtový rok.

Obce zajišťují výkon finanční kontroly kontrolními orgány v souladu se [zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě](#). Zaměřují se na kontrolu hospodaření s veřejnými prostředky při jejich vynakládání na veřejné výdaje.

Rozlišujeme kontrolu předběžnou, průběžnou a následnou:

1. **Předběžná kontrola** je spojena s kontrolní činností před schválením závazku a před samotným uskutečněním výdaje. Jejím úkolem je zajistit, aby nedošlo k situaci, že nebude zajištěno rozpočtové krytí předpokládaného výdaje. Za tuto skutečnost je zodpovědný pověřený správce rozpočtu.
2. **Průběžná kontrola** se zaměřuje především na to, zda se dodržují stanovené podmínky a postupy při uskutečňování, vypořádání a vyúčtování schválených operací, zda jsou postupy přizpůsobeny nově vzniklým rizikům, zda jsou prováděny včas a přesně zápisy o uskutečněných operacích ve výkazech a informačních systémech.
3. Důležitá je **následná kontrola** a analýza údajů ročního hospodaření a plnění rozpočtu na konci každého rozpočtového období. Následná kontrola ověřuje, zda údaje o hospodaření s veřejnými prostředky věrně zobrazují zdroje, stav a pohyb veřejných prostředků. Ověřuje, zda tyto údaje odpovídají skutečností rozhodným pro uskutečnění veřejných příjmů, výdajů a nakládání s veřejnými prostředky, jestli přezkoumávané operace jsou v souladu s právními předpisy, schváleným rozpočtem, programy, projekty a uzavřenými smlouvami. Po skončení kalendářního roku se údaje o ročním hospodaření obce souhrnně zpracovávají do závěrečného účtu.

Závěrečný účet

Závěrečný účet obsahuje souhrnné údaje o ročním hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok. Závěrečný účet obsahuje údaje o plnění rozpočtu příjmů a výdajů dle rozpočtové skladby, údaje o hospodaření s majetkem, finanční operace včetně tvorby a použití fondů. Součástí závěrečného účtu je vyúčtování vztahů ke státnímu rozpočtu, rozpočtům krajů, obcí, státním fondům, Národnímu fondu a zpráva o přezkoumání hospodaření za uplynulý kalendářní rok.

Obec má povinnost zveřejnit návrh závěrečného účtu včetně zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření na svých internetových stránkách a na úřední desce nejméně 15 dní před dnem zahájení projednávání na zasedání zastupitelstva obce.

- Na internetových stránkách se zveřejňuje úplné znění návrhu včetně zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření.
- Na úřední desce může být návrh závěrečného účtu zveřejněn v užším rozsahu, který obsahuje alespoň údaje o plnění příjmů a výdajů rozpočtu v třídění podle nejvyšších jednotek druhového třídění rozpočtové skladby a závěr zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření.

Zveřejnění musí trvat až do doby schválení závěrečného účtu. Připomínky k návrhu závěrečného účtu mohou občané obce uplatnit písemně ve lhůtě stanovené při jeho zveřejnění nebo ústně při jeho projednávání na zasedání zastupitelstva obce.

Závěrečný účet projednává a schvaluje zastupitelstvo obce nejpozději do 30. 6. následujícího roku.

Projednání závěrečného účtu se uzavírá vyjádřením:

- souhlasu s celoročním hospodařením bez výhrad nebo
- souhlasu s výhradami, na základě kterých přijme obec opatření potřebné k nápravě zjištěných chyb a nedostatků a vyvodí závěry vůči osobám, které svým jednáním způsobily obci škodu

Po projednání a schválení závěrečného účtu na jednání zastupitelstva obce zveřejní obec závěrečný účet včetně zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření na svých internetových stránkách do **30 dnů** ode dne jeho schválení a současně oznámí na úřední desce, kde je zveřejněn v elektronické podobě a kde je možno nahlédnout do jeho listinné podoby.

Tímto způsobem musí být zpřístupněn až do schválení závěrečného účtu za následující rozpočtový rok.

Časový harmonogram rozpočtového procesu

Dokument		Datum	Kód dat (běžný rok R, předchozí rok R –1, následující R +1)
Střednědobý výhled	Kdykoliv během roku, doporučení přijetí spolu s rozpočtem		1 – 12 R
Pravidla rozpočtového provizoria	Listopad, prosinec předcházejícího roku		11, 12 R –1
Rozpočet			
Sestavení, projednání, zveřejnění, schválení	Září až prosinec předcházejícího roku		9 – 12 R –1
Rozpočet v případě přijetí pravidel rozpočtového provizoria			
Sestavení, projednání, zveřejnění, schválení	Leden až březen běžný rok		1 – 3 R
Rozpočtová opatření	Běžný rok (např. k čtvrtletí)		R
Závěrečný účet			
Sestavení, projednání, zveřejnění, schválení	Nejpozději k 30. 6. následujícího roku		6 R +1

Zveřejňování dokumentů rozpočtového procesu

Obec má povinnost zveřejňovat dokumenty rozpočtového procesu v souladu se [zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#).

Povinnost dlouhodobého zveřejnění schválených dokumentů rozpočtového procesu	Povinnost krátkodobého zveřejnění návrhů dokumentů rozpočtového procesu
<u>Schválený střednědobý výhled rozpočtů</u> Zveřejnit do 30 dní od schválení v zastupitelstvu obce do doby příštího schválení střednědobého výhledu	<u>Návrh střednědobého výhledu rozpočtu</u> V rozsahu příjmy, výdaje v jednotlivých letech a dlouhodobé závazky a pohledávky Zveřejnit nejméně 15 dnů před zahájením projednání v zastupitelstvu obce
<u>Schválený rozpočet</u> , popřípadě schválená <u>pravidla rozpočtového provizoria</u> Zveřejnit do 30 dní od schválení v zastupitelstvu obce do doby příštího schválení rozpočtu nebo pravidel rozpočtového provizoria	<u>Návrh rozpočtu</u> příjmů a výdajů dle nejvyšších jednotek druhového třídění (třídy 1, 2, 3, 4, 5, 6) Zveřejnit nejméně 15 dnů před zahájením projednání v zastupitelstvu obce
<u>Schválená rozpočtová opatření</u> zastupitelstvem a radou obce Zveřejnit do 30 dní ode dne schválení, a to po dobu zveřejnění rozpočtu, ke kterému se rozpočtové opatření vztahuje	
<u>Schválený závěrečný účet</u> Zveřejnit do 30 dní od schválení v zastupitelstvu obce do doby příštího schválení závěrečného účtu	<u>Návrh závěrečného účtu</u> V rozsahu příjmy a výdaje nejvyšších jednotek druhového třídění (třídy 1, 2, 3, 4, 5, 6), včetně zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření Zveřejnit nejméně 15 dnů před zahájením projednání v zastupitelstvu obce

Vnitřní předpisy obce upravující rozpočtový proces

Obce vydávají **směrnice**, které upravují rozpočtový proces a jeho jednotlivé etapy v souladu se [zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#), způsob sestavování dokumentů rozpočtového procesu, povinnosti zveřejňování a odpovědnost. Směrnice zároveň zachycují i organizační zajištění rozpočtového procesu, kompetence, formu, termíny předkládání údajů k rozpočtovému procesu odpovědnými zaměstnanci (orgány) a vzájemnou koordinaci a spolupráci.

Využití různých metod sestavování územních rozpočtů

V České republice existuje celá řada způsobů tvorby rozpočtů, které mohou být aplikovány na úrovni obcí. Mezi nejznámější **tradiční metody tvorby rozpočtů** patří:

Přírůstková (indexová) metoda

Je ze strany obcí nejvíce používaná. Je založena na rozpočtu uplynulého roku, kdy jeho příjmy a výdaje se upraví koeficientem inflace. V tomto případě obce při plánování svých výdajů vycházejí z odhadu, a to ze současného rozpočtu, který je považován za základ, a při návrhu rozpočtu zohledňují inflaci, demografické změny (například počet žáků), požadavky v důsledku nové legislativy, investiční projekty. Základem je odhad a stanovení meziročních změn. Hlavní výhodou je rychlost sestavení rozpočtu a jednoduchost sestavování. Nevýhodou může být ta skutečnost, že rozpočet minulého roku může obsahovat chyby, které tak obec může opakovat. Tato metoda nevede úředníky k hledání úspor – naopak umožňuje nadhodnocení položek a tím vytváření rezerv.

Metoda fixně stanoveného rozpočtu

Vychází z pevně stanovené částky určené pro provoz organizace a lze ji zvyšovat o očekávanou míru inflace. Metoda je vhodná pro obce, které prostřednictvím vlastní organizace provádějí každoroční realizaci činností stejného účelu. Obec může poskytovat organizaci zajišťující službu paušální finanční částku, kterou si organizace rozdělí mezi jednotlivé nákladové položky.

Metoda nulového základu

Podrobuje každou činnost zkoumání. Jednotlivé činnosti jsou prioritně seřazeny dle důležitosti, v první fázi bez ohledu na disponibilní zdroje. Poté jsou porovnávány se zdroji k jejich použití a jsou vybrány jen ty činnosti, které lze za daných finančních možností uskutečnit. Tato metoda vytváří tlak na hledání úspor. Její použití je velice časově náročné.

Metoda rozpočtování dle výsledku

Vyžaduje od představitelů obce porovnávat, zda využití zdrojů bylo efektivní a hospodárné a zá-

roveň zda bylo dosaženo žádoucích účinků a cílů. V tomto případě rozpočtový proces na jedné straně poskytuje a zohledňuje zdroje a na druhé straně stanovuje kritéria a cíle výstupu. Výsledky, ukazatele, skutečné náklady a jejich odchylky od plánované úrovně by měly být monitorovány a hodnoceny na úrovni každé organizace.

Metoda programového rozpočtování

Touto metodou se rozpočet netvoří podle organizační struktury a podle odpovědnosti za jednotlivé kapitoly rozpočtu, ale podle účelnosti. Tato metoda je využívána při hodnocení investičních projektů. V první řadě jsou definované cíle, kterých má být dosaženo. Poté hodnotíme jednotlivé projekty podle účelnosti, přínosu pro obec v porovnání s náklady na jejich dosažení. Na základě tohoto porovnání jsou vybrané projekty, které jsou zařazeny do rozpočtu na daný rok. Výhodou tohoto přístupu je efektivní alokace finančních prostředků obce a nevýhodou je vysoká pracnost a náročnost této metody. Dále může být problém s objektivním hodnocením projektů a měřením užitku. Obec si může jako jeden ze svých cílů stanovit např. péči o staré občany. Tato metoda zohledňuje, že služby (poskytování bydlení v domech pro seniory, terénní pečovatelská služba atd.) přispívají k danému cíli – péči o staré občany.

Metoda participativního rozpočtování

V současné době využívaná metoda participativního rozpočtování umožňuje, aby se občané obce zapojili do rozhodování o rozvoji své obce. Obec vymezí část peněz ze svého rozpočtu a občané pak předkládají návrhy, jak tyto finanční prostředky využít. Při tvorbě těchto návrhů se obyvatelé za asistence zástupců obce setkávají na veřejných diskusích a závěrem je veřejné hlasování o tom, které návrhy by měly být realizovány.

3. Hospodaření s majetkem obce

Základní principy nakládání s majetkem obce

Majetek obce musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákona vymezené působnosti.

Obec je povinná:

- pečovat o zachování a rozvoj svého majetku,
- chráněn před zničením poškozením, odcizením nebo zneužitím,
- chránit svůj majetek před neoprávněnými zásahy a včas uplatňovat právo na náhradu škody a práva na vydání bezdůvodné obohacení,
- trvale sledovat, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky a zabezpečit, aby nedošlo k promlčení nebo zániku práv z nich vyplývajících,
- si počínat s péčí řádného hospodáře.

Obec by měla:

- vypracovat koncepci majetku v návaznosti na územní plán obce a plán rozvoje obce; tuto koncepci je nutné průběžně aktualizovat,
- majetek rozdělit z hlediska využití majetku (na majetek nezbytný a přebytečný),
- učinit rozhodnutí, do kterého majetku investovat a zachovat, jaká je výnosnost majetku, který majetek pronajmout a který prodat,
- rozhodnout, co s finančními prostředky z prodeje přebytečného majetku či výnosy z pronájmu.

Majetek obce musí být řádně evidován. S majetkem obce musí být nakládáno s vědomím veřejnosti, provádění každoroční inventarizace.

Evidence není totéž co inventarizace majetku. Inventarizace majetku neslouží k evidenci majetku, má za úkol porovnat evidovaný majetek se skutečností. Inventarizací se zajišťuje skutečný stav veškerého majetku a závazků a ověřuje se, zda zjištěný skutečný stav odpovídá stavu majetku a závazků v účetnictví.

Nakládání s nemovitým majetkem

V případě, že se obec rozhodne nemovitý majetek v souladu s [§ 39 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích](#), prodat, směnit, darovat, pronajmout, propachtovat nebo vypůjčit hmotnou nemovitou věc nebo právo stavby anebo je přenechat jako výprosu, **zveřejní obec tento záměr** po dobu nejméně 15 dnů před rozhodnutím v příslušném orgánu obce (radě obce nebo zastupitelstvu obce) vyvěšením na úřední desce obecního úřadu, aby se k němu mohli zájemci vyjádřit a předložit své nabídky. Záměr může obec zveřejnit též způsobem v místě obvyklým. Pokud obec záměr nezveřejní, je právní jednání neplatné. Nemovitá věc se v záměru označí údaji podle zvláštního zákona platnými ke dni zveřejnění záměru.

Toto ustanovení zákona o obcích se nepoužije, jde-li o pronájem bytů nebo hrobových míst anebo o pronájem, pacht nebo výpůjčku majetku obce na dobu kratší než 30 dnů nebo jde-li o pronájem, pacht, výprosu nebo výpůjčku právnické osobě zřízené nebo založené obcí nebo právnické osobě, kterou obec ovládá.

Při úplatném převodu majetku se cena sjednává zpravidla ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá, nejde-li o cenu regulovanou státem. Odchylka od ceny obvyklé musí být zdůvodněna, jde-li o cenu nižší než obvyklou. Není-li odchylka od ceny obvyklé zdůvodněna, je právní jednání neplatné.

Kompetence orgánů místní samosprávy v oblasti hospodaření s majetkem

Kompetence v oblasti hospodaření s majetkem jsou stanoveny [zákonem č. 128/2000 Sb.](#), majetko-právní jednání obce, musí předcházet souhlas příslušného orgánu obce.

Zastupitelstvo obce rozhoduje o těchto majetkoprávních úkonech:

- koupi i prodeji nemovité věci
- daru hmotné nemovité věci jako dárce i obdarovaný
- finančním daru nad 20.000,-Kč
- směně hmotných nemovitých věcí
- právu stavby – převodu i nabytí
- zástavě k movité věci nebo právu nad 20.000,-Kč
- dotaci – jako poskytovatel nad 50.000,-Kč
- dotaci jako příjemce
- půjčce a úvěru
- založení společnosti, peněžité vklady do společnosti
- vzdání se práva a prominutí pohledávky nad 20.000,-Kč
- dohoda o splátkách se splatností nad 18 měsíců
- postoupení pohledávky nad 20.000,-Kč
- rozhodnutí o převzetí dluhu, ručitého závazku, přistoupení k závazku
- vydání komunálních dluhopisů
- prodeji nebo nabytí nemovité věci v dražbě

Pravomoci rady obce (v případě že není rada, tak starosta) pokud si zastupitelstvo obce rozhodování o těchto majetkoprávních úkonech nevyhradilo:

- koupi a prodeji movité věci
- dar věcném a finančním do 20.000,-Kč
- směně movitých věcí
- nájmu, pachtu, výpůjčce, výprose
- věcném břemenu – služebnosti
- zástavním právem k nemovité věci jako zástavní věřitel
- udělení dotace do 50.000,-Kč
- dohodě o splátkách do 18 měsíců
- postoupení pohledávky do 20.000,-Kč

Podmínky platného projevu vůle podle zákona o obcích

Vůli jednající osoby, tedy obce či města, projevují její orgány. Tento projev vůle musí být správný.

[§ 41 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb. o obcích](#)

„Právní jednání, která vyžadují schválení zastupitelstva obce, popřípadě rady obce, jsou bez tohoto schválení neplatná“

Důsledek je absolutní neplatnost, kterou nelze zhojit ani zpětným, dodatečným, schválením.

[§ 41 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb. o obcích](#)

„Podmiňuje-li tento zákon platnost právního jednání obce předchozím zveřejněním, schválením, nebo souhlasem, opatří se listina o tomto právním jednání doložkou, již bude potvrzeno, že tyto podmínky jsou splněny. Je-li listina touto doložkou obcí opatřena, má se za to, že povinnost předchozího zveřejnění, schválení nebo souhlasu byla splněna.“

Uzavírání a typy smluvních vztahů

Smlouvu za obec uzavírá zpravidla starosta nebo v případě zastupování místostarosta.

Příslušný orgán obce může pověřit i jiného člena zastupitelstva obce k uzavření smlouvy.

V některých případech mohou být pověřeni i zaměstnanci obce v souladu s organizačním řádem.

Smlouva může být podepsána po vyslovení souhlasu příslušného orgánu obce, jinak je právní jednání neplatné.

Nechce-li obec v budoucnu čelit pochybnostem, je nejlepší schválit celé znění smlouvy. Nemusí být schválen celý text smlouvy, ale stačí, když jsou schváleny podstatné náležitosti smlouvy.

Povinnou náležitostí smlouvy je doložka o splnění podmínek pro uzavření smlouvy.

Podmiňuje-li zákon platnost právního jednání obce předchozím zveřejněním, schválením nebo souhlasem, opatří smlouva o tomto právním jednání doložkou, v níž je potvrzeno splnění podmínek. Chybějící doložka je neplatnost právního jednání.

Typy smluvních vztahů:

- Smlouva o dílo
- Kupní smlouva /nemovitá a movitá věc/
- Příkazní smlouva
- Darovací smlouva
- Nájemní smlouva
- Smlouva o prodeji movité či nemovité věci
- Smlouva o služebnosti
- Dohoda o splátkách
- Pachtovní smlouva
- Smlouva o výprose
- Smlouva o právu stavby
- Smlouva o výpůjčce
- Smlouva o výprose
- Veřejnoprávní smlouva (o poskytnutí dotace)
- Smlouva o sdružení
- Smlouva o zajištění služby

Zveřejňování smluv v registru smluv

S účinností zákona o registru smluv od 1. 7. 2016, povinnost zveřejnění smluv v registru mají pouze obce vykonávající rozšířenou působnost.

Povinnost nespadá na obce, které rozšířenou působnost nevykonávají.

Uzavřenou smlouvu je nutno zaslat správci registru k uveřejnění bez zbytečného odkladu nejpozději do 30 dnů.

Platí: Pokud smlouva nebyla uveřejněna prostřednictvím registru ani do 3 měsíců ode dne, kdy byla uzavřena, je smlouva od počátku zrušena.

Zveřejňovací povinnost smluv pro obce I. a II. typu:

Tyto obce mají povinnost zveřejnit:

Veřejnoprávní smlouvy o poskytnutí dotace ve výši 50.000,-Kč v souladu se [zákonem č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#) do 30 dnů od uzavření smlouvy na dobu 3 let na webových stránkách obce.

Veřejnoprávní smlouvy o zajištění výkonu přenesené působnosti po vyslovení souhlasu krajským úřadem, na dobu 15 dnů na úřední desce obce.

Smlouvy (o dílo, smlouvy příkazní, kupní smlouvy atd.) v souladu se [zákonem č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek](#) a to od hodnoty veřejné zakázky malého rozsahu min. 500.000,-Kč bez DPH na profilu zadavatele, a to do 15 dnů ode dne uzavření smlouvy.

4. Rizika protizákonného a netransparentního postupu

Rizika při správě majetku (obecního, cizího)

Člen zastupitelstva obce má odpovědnost za případnou škodu způsobenou při výkonu své funkce.

[§ 159 zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník:](#)

Kdo přijímá funkci člena voleného orgánu, zavazuje se, že ji bude vykonávat s nezbytnou loajalitou i s potřebnými znalostmi a pečlivostí. Má se za to, že jedná nedbale, kdo není této péče řádného hospodáře schopen, ač to musel zjistit při přijetí funkce nebo při jejím výkonu a nevyvodí z toho pro sebe důsledky.

V případě hospodaření obce, je nutno ze strany volených orgánů udělat vše proto, aby nevznikaly škody tzv. prevenční povinnost, tedy využívat odborníků a nejednat nedbale. Dbát, aby naše nároky mohly být řádně uplatňovány, tedy aby všechna jednání obce byla především platná, zákonná a v souladu s dobrými mravy.

Kdy vzniká obci škoda?

Nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem. Například v těchto případech:

- Starosta rozhodl v pravomoci vyhrazené zastupitelstvu obce.
- Když je uzavřena nevýhodná smlouva (prodej majetku obce za nevýhodnou cenu).
- Zastupitelstvo obce rozhodlo o prodeji nemovitého majetku bez předchozího řádného zveřejnění úmyslu prodeje min. 15 dní před projednáním v zastupitelstvu obce (takové právní jednání je neplatné, jedná se o absolutní neplatnost prodeje a osoba, která měla oprávněný zájem, se může domáhat u obce náhrady škody nebo marně vynaložených nákladů).
- Zastupitelstvo obce rozhodlo o prodeji nemovitého majetku ne za cenu v místě a čase obvyklou bez řádného zdůvodnění. Jde-li o cenu nižší než obvyklou a není-li odchylka od ceny obvyklé zdůvodněna, je právní jednání neplatné.
- Obec porušila povinnost chránit svůj majetek před neoprávněnými zásahy a včas uplatňovat právo na náhradu škody a právo na vydání bezdůvodného obohacení, tím že nepojistila svůj majetek a došlo ke škodám na majetku.
- Obec porušila povinnost trvale sledovat, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky, ze strany obce nedošlo k vymáhání pohledávky a tím k promlčení nebo zániku finančního závazku.
- Rada obce nerozhodla o úkonu spadajícím do její vyhrazené pravomoci dle [§ 102 zákona o obcích](#), nezabezpečovala hospodaření obce dle schváleného rozpočtu, neprováděla rozpočtová opatření v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce.
- Když obec porušila [zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek](#).
- Pokud se obec dopustila přestupku:
 - dle [zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků](#);
 - dle [zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#).

Zastupitelé jako aktéři tvorby a implementace rozpočtu obce

Jednotliví členové zastupitelstva obce nemají v rámci rozpočtového procesu rozhodovací pravomoc. Mají ji jako členové kolektivního orgánu v rámci zastupitelstva obce (nebo rady obce, pokud jsou jejími členy) jako celku.

Pravomoci orgánů obce v rámci rozpočtového procesu

V rámci rozpočtového procesu obce jsou uplatňovány pravomoci jednotlivých orgánů obce a orgánů jejího zastupitelstva:

1. zastupitelstva obce
2. rady obce
3. starosty obce
4. obecního úřadu
5. finančního výboru zastupitelstva obce
6. kontrolního výboru zastupitelstva obce

Zastupitelstvo obce

Do výlučné pravomoci zastupitelstva obce patří **schvalování** střednědobého výhledu rozpočtu, rozpočtu, pravidel rozpočtového provizoria, účetní závěrky a závěrečného účtu.

Dále zastupitelstvu přísluší rozhodovat o změnách rozpočtu formou rozpočtových opatření, pokud zastupitelstvo obce nestanovilo kompetence radě obce, starostovi obce nebo dalším orgánům (obecnímu úřadu) na určitou výši v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce. **Není vhodné, aby zastupitelstvo ÚSC přenechalo rozhodování o změnách rozpočtu radě nebo starostovi bez jakéhokoliv omezení, ačkoliv ani taková úprava by nebyla v rozporu se zákonem.**

Zastupitelstvo obce rozhoduje o těchto úkonech, které ovlivňují rozpočtové hospodaření obce: o zřizování trvalých a dočasných peněžních fondů obce; o poskytování věcných a peněžitých darů fyzickým a právnickým osobám nad 20.000,- Kč v jednom kalendářním roce; o poskytování dotací a návratných finančních výpomocí nad 50.000,- Kč v jednotlivých případech fyzic-

kým nebo právnickým osobám včetně uzavření veřejnoprávních smluv; o peněžitých a nepeněžitých vkladech do právnických osob; o vzdání se práva a prominutí pohledávky nad 20.000,- Kč; o schválení dohody o splátkách se lhůtou splatnosti delší než 18 měsíců; o uzavření smlouvy o přijetí a poskytnutí úvěru nebo zápůjčky; o převzetí dluhu, ručitelského závazku a o majetkoprávních úkonech, např. prodeji nemovitého majetku; o právu stavby.

Rada obce

Rada obce je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti a ze své činnosti odpovídá zastupitelstvu obce. Zabezpečuje hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, provádí rozpočtová opatření v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce. V rámci rozpočtového procesu rada obce projednává střednědobý výhled rozpočtu, rozpočet, závěrečný účet.

Rada obce rozhoduje o těchto úkonech, které ovlivňují rozpočtové hospodaření obce: o poskytování věcných a peněžitých darů fyzickým a právnickým osobám do 20.000,- Kč v jednom kalendářním roce; o vzdání se práva a prominutí pohledávky do 20.000,- Kč; o schválení dohody o splátkách se lhůtou splatnosti kratší než 18 měsíců; o poskytování dotací a návratných finančních výpomocí do 50.000,- Kč v jednotlivých případech fyzickým nebo právnickým osobám; o vzdání se práva a prominutí pohledávky do 20.000,- Kč; o majetkoprávních úkonech obce, například pronájmu, výpůjčce, pachtu, výprose.

V obcích, kde není zřízena rada, plní úlohu rady starosta v záležitostech, které si nevyhradilo zastupitelstvo obce.

Starosta obce

Starosta provádí rozpočtová opatření v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce. V rámci rozpočtového procesu se podílí na sestavení a projednání střednědobého výhledu rozpočtu, rozpočtu, závěrečného účtu. Dále odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce, za informovanost občanů obce a za nastavení vnitřního kontrolního systému v souladu se [zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě](#).

Obecní úřad

Obecní úřad, v jehož čele stojí starosta, plní úkoly vyplývající ze schváleného rozpočtu. Jedná se o úkoly v rámci samostatné působnosti, příprava a sestavení střednědobého výhledu rozpočtu, rozpočtu, závěrečného účtu.

Odpovědnost za čerpání a plnění rozpočtu má příslušný správce rozpočtu, odpovědná osoba, která byla pověřena v souladu s [§ 26 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě](#). Jde o odpovědnost za příslušný [§ a položku](#), například § 3319 ostatní záležitosti kultu-

ry, § 3722 komunální odpad dle platné rozpočtové skladby atd.

Finanční a kontrolní výbor

Finanční výbor:

Finanční výbor je iniciativní a kontrolní orgán zastupitelstva obce. Vykonává kontrolu plnění rozpočtu, provádí kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce a může plnit i další úkoly, kterými ho pověří zastupitelstvo obce. Finanční výbor zpravidla projednává návrh rozpočtu, střednědobého výhledu a závěrečného účtu.

Kontrolní výbor:

Kontrolní výbor je iniciativní a kontrolní orgán zastupitelstva obce, který především kontroluje dodržování právních předpisů obce. Kontrola se může týkat rozpočtového hospodaření, a to dodržování předpisů a směrnic rozpočtového procesu.

Problematika přestupků

Přestupky dle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

Přestupky dle § 268 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

Obec jako zadavatel veřejné zakázky se dopustí přestupku tím, že:

- nedodrží pravidla stanovená zákonem o zadávání veřejných zakázek a ovlivní nebo může ovlivnit výběr dodavatele; například nesprávné stanovení předpokládané hodnoty veřejné zakázky, pokud mělo za následek použití mírnějšího režimu při jejím zadání, kdy místo v nadlimitním režimu byla zakázka zadána v podlimitním režimu;
- stanoví zadávací podmínky v rozporu se zákonem a zadá veřejnou zakázku, uzavře rámcovou dohodu nebo se soutěž o návrh považuje po výběru návrhu za ukončenou; například když zadavatel stanoví zadávací podmínky v rozporu se zákonem, podmínky nesouvisí s předmětem zakázky nebo jsou nastaveny diskriminačně;
- nepořídí nebo neuchová dokumentaci o zadávacím řízení 10 let od ukončení zadávacího řízení; například se jedná i o případ, kdy zadavatel dokumentaci sice pořídí, ale neuchová po celou dobu povinné archivace a není schopen doložit dokumenty k aktuální fázi zadávacího řízení;
- postupuje při vyřizování námitek v rozporu s [§ 245 odst. 1–4](#); zadavatel se tak může dopustit přestupku, jestliže v zákonem stanovené lhůtě neodešle rozhodnutí o námitkách stěžovateli nebo rozhodnutí o odmítnutí námitek není odůvodněno, popřípadě zadavatel nepoučí stěžovatele o možnosti podat návrh na přezkoumání úkonů zadavatele Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a povinnosti doručit v zákonné lhůtě stejnopis návrhu i zadavateli.

Obec se dále dopustí přestupku tím, že nesplní některou z povinností podle [§ 252](#), odst. 1, 3, 4, [§ 254](#) odst. 5, 6 nebo [§ 258](#) odst. 1 vůči Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže:

- Jedná se o případy, kdy zadavatel nedoručil Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále ÚOHS) své vyjádření k obdrženému návrhu v zákonem stanovené lhůtě nebo současně neodešle dokumentaci k zadávacímu řízení nebo kdy zadavatel neodešle ÚOHS zadávací dokumentaci zákonem stanoveným způsobem, tedy prostřednictvím datové schránky nebo datovou zprávou opatřenou uznávaným elektronickým podpisem.
- Dalšími případy přestupku je neplnění povinnosti doručit po obdržení návrhu na uložení záka-
zu plnění smlouvy ÚOHS v desetidenní lhůtě veškeré dokumenty obsahující zadávací podmínky a dokumentaci k zadávacímu řízení nebo nesplnění povinnosti doručit vyjádření zadavatele k návrhu.
- Zadavatel se rovněž dopustí přestupku tehdy, pokud na základě žádosti ÚOHS mimo správní řízení neodešle do 10 dnů dokumentaci o zadávacím řízení nebo nedodrží způsob tohoto ode-
slání ([§ 258 odst. 1](#)).

**Za tyto přestupky je možno obci jako zadavateli veřejné zakázky uložit pokutu v roz-
mezí 1 mil. až 20 mil. Kč.**

Přestupky dle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

Přestupky dle § 269 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

Obec jako zadavatel veřejné zakázky se dopustí přestupků při uveřejňování podle zákona o zadávání veřejných zakázek tím, že:

- neodešle k uveřejnění oznámení o zadání veřejné zakázky nebo oznámení o uzavření rámcové smlouvy do věstníku veřejných zakázek;
- neodešle k uveřejnění oznámení o zrušení zadávacího řízení do věstníku veřejných zakázek;
- neodešle k uveřejnění oznámení o změně smlouvy na veřejnou zakázku do věstníku veřejných zakázek;
- neuveřejní písemnou zprávu zadavatele na profilu zadavatele do 30 pracovních dnů od ukončení zadávacího řízení, tzn. od uzavření smlouvy o dílo.

Přestupku se v těchto případech zadavatel dopustí nejen tím, že požadované informace neodešle vůbec, ale také tehdy, když je odešle pozdě nebo nedodrží stanovený způsob odeslání.

Za tyto přestupky lze obci jako zadavateli veřejné zakázky uložit pokutu do výše 200.000,-Kč.

Obec jako zadavatel veřejné zakázky se dopustí přestupku tím, že:

- nezveřejní uzavřenou smlouvu na veřejnou zakázku podle [§ 219 odst. 1](#), jejíž cena přesáhla 500.000,- Kč bez DPH, včetně všech změn a dodatků na profilu zadavatele;
- nezveřejní smlouvu v termínu do 15 dnů na profilu zadavatele včetně dodatků.

Existuje výjimka, kdy není nutno zveřejňovat smlouvy, které byly uveřejněny podle zákona o registru smluv.

Za tyto přestupky je možno obci jako zadavateli veřejné zakázky uložit pokutu do výše 1.000.000,- Kč.

Přestupky dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Přestupky dle § 22a) zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Obec se dopustí přestupku tím, že:

- v rozporu s [§ 2 odst. 1](#) nezpracuje rozpočtový výhled, finanční hospodaření obcí se řídí jejich ročním rozpočtem a střednědobým výhledem rozpočtu;
- v rozporu s [§ 10c odst. 1](#) nezveřejní dotační program na úřední desce způsobem umožňující dálkový přístup nejpozději do 30 dní před počátkem lhůty dotačního řízení, program se zveřejňuje nejméně po dobu 90 dnů ode dne zveřejnění;
- v rozporu s [§ 10d](#) odst. 1 a 2 nezveřejní veřejnoprávní smlouvu o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci včetně dodatků na své úřední desce způsobem umožňující dálkový přístup do 30 dnů ode dne uzavření smlouvy nebo jejího dodatku o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci ve výši 50.000,- Kč v daném roce jednomu příjemci do 30 dní na období 3 let;
- v rozporu s [§ 13 odst. 1](#) když rozpočet není schválen před 1. lednem rozpočtového roku, ne-hospodaří podle schválených pravidel rozpočtového provizoria;
- neprovede změny schváleného rozpočtu podle [§ 16 odst. 2](#) rozpočtovým opatřením, kdy rozpočtová opatření se evidují podle časové posloupnosti před nezajištěným výdajem, a i to jde-li o změny ve finančních vztazích k jinému rozpočtu, o změny závazných ukazatelů vůči jiným osobám nebo jestliže hrozí nebezpečí rozpočtového schodku;
- zpracuje rozpočet v rozporu s [§ 12 odst. 1](#) ne dle platné rozpočtové skladby v souladu s [vyhláškou Ministerstva financí č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě](#);
- v rozporu s [§ 14](#) neprovede neprodleně po schválení rozpočtu jeho rozpis na podrobnou rozpočtovou skladbu, součástí rozpisu rozpočtu je sdělení závazných ukazatelů subjektům, které jsou povinny se jimi řídit;
- v rozporu s [§ 15 odst. 1](#) nevykonává kontrolu svého hospodaření po celý rozpočtový rok v souladu se [zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole](#);
- v rozporu s [§ 17 odst. 4](#) nezajistí přezkoumání svého hospodaření za uplynulý kalendářní rok dle [zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření](#).

Za tyto přestupky je možno udělit obci pokutu do výše 1.000.000,- Kč.

Přestupky dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Obec se dopustí přestupku tím, že v rozporu se [zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#):

- [§ 3 odst. 3](#) nezveřejní návrh střednědobého výhledu rozpočtu minimálně 15 dní na úřední desce města a na internetových stránkách před zahájením projednávání v orgánu obce zastupitelstvu obce, zveřejnění musí trvat až do schválení střednědobého výhledu rozpočtu
- [§ 3 odst. 4](#) nezveřejní střednědobý výhled rozpočtu na svých internetových stránkách a na úřední desce nejméně do 30 dnů ode dne jeho schválení na zasedání zastupitelstva obce, kdy střednědobý výhled rozpočtu musí být tímto způsobem zpřístupněn do schválení nového střednědobého výhledu rozpočtu
- [§ 11 odst. 2](#) zpracuje a schválí rozpočet, který neobsahuje stanovený objem finančních prostředků účelově určených na spolufinancování programu nebo projektu Evropské unie, na jehož realizaci se podílí
- [§ 11 odst. 3](#) nezveřejní návrh rozpočtu minimálně 15 dní na úřední desce města a na internetových stránkách před zahájením projednávání v orgánu obce zastupitelstvu obce, kdy zveřejnění musí trvat až do schválení rozpočtu
- [§ 11 odst. 4](#) nezveřejní rozpočet, rozpočtové opatření a pravidla rozpočtového provizoria na svých internetových stránkách a na úřední desce nejméně do 30 dnů ode dne jejich schválení; rozpočet, pravidla rozpočtového provizoria musí být tímto způsobem zpřístupněny do schválení rozpočtu na následující rozpočtový rok; změny rozpočtu schválenými rozpočtovými opatřeními zveřejněny do 30 dnů obdobným způsobem po dobu schváleného rozpočtu, ke kterému se vztahuje
- [§ 17 odst. 6](#) nezveřejní návrh závěrečného účtu včetně zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření na svých internetových stránkách a na úřední desce nejméně 15 dnů přede dnem zahájení jeho projednávání na zasedání zastupitelstva obce; na internetových stránkách úplné znění návrhu včetně zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření; na úřední desce v užším rozsahu, který obsahuje alespoň údaje o plnění příjmů a výdajů rozpočtu v třídění podle nejvyšších jednotek druhového třídění rozpočtové skladby a závěr zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření; zveřejnění musí trvat až do schválení závěrečného účtu v zastupitelstvu obce
- [§ 17 odst. 8](#) nezveřejní závěrečný účet včetně zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření na svých internetových stránkách do 30 dní ode dne jeho schválení na úřední desce města a webových stránkách města, zpřístupnění závěrečného účtu musí být do schválení závěrečného účtu za následující rozpočtový rok

Za tyto přestupky je možno udělit obci pokutu do výše 1.000.000,- Kč.

Přestupky dle zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků

Přestupky dle § 14 zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků

Obec se dopustí přestupku dle § 14 zákona č. 420/2004 Sb., když:

- do 15 dnů ode dne projednání zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření auditorem v orgánech obce nepředá její stejnopis příslušnému přezkoumávajícímu orgánu;
- do 15 dnů po projednání zprávy o výsledku přezkoumávajícího orgánu nebyla přijata opatření k nápravě chyb a nedostatků uvedených ve zprávě o výsledku přezkoumání hospodaření a nebyla podána písemná informace příslušnému přezkoumávajícímu orgánu nejpozději do 15 dnů po projednání této zprávy spolu se závěrečným účtem v orgánech obce;
- nebyla podána písemná informace příslušnému přezkoumávajícímu orgánu o přijetí opatření k nápravě chyb a nedostatků uvedených ve zprávě o výsledku přezkoumání hospodaření zpracované přezkoumávajícím orgánem, nebo auditorem a nebyla uvedena lhůta, ve které bude příslušnému přezkoumávajícímu orgánu podána písemná zpráva o plnění přijatých opatření k odstranění nedostatků;
- přezkoumávajícímu orgánu, auditorovi nebyly na jeho žádost poskytnuty vyžadované doklady, jiné písemnosti, informace nebo vysvětlení podle kontrolního řádu.

Za tyto přestupky lze uložit obci pokutu do 50 000,- Kč.

Využívání kontrolních mechanismů a kontrola organizací založených nebo zřízených obcí

Přezkoumávání hospodaření obcí – obecná charakteristika

[Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#), obcím stanovuje povinnost dát si přezkoumat své hospodaření za uplynulý kalendářní rok. Přezkoumání upravuje [zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí](#).

Přezkoumání hospodaření provádí:

- u obcí krajský úřad v přenesené působnosti, auditor nebo auditorská společnost
- u hlavního města Prahy Ministerstvo financí, auditor nebo auditorská společnost
- u městských částí hlavního města Prahy Magistrát hlavního města Prahy v přenesené působnosti, auditor nebo auditorská společnost

Obce mohou požádat o přezkum hospodaření krajský úřad do 30. 6. každého kalendářního roku, nebo oznámí, že přezkoumání zadají auditorovi nebo auditorské společnosti. Na základě požádání obcí o přezkum hospodaření vypracují krajské úřady časové plány přezkoumání na období od sestavení plánu do června následujícího roku. Dále vypracují přehled o obcích, které se rozhodly zadat přezkoumání auditorovi či auditorské společnosti. Časové plány a přehled o obcích předají krajské úřady Ministerstvu financí do 21. července každého kalendářního roku. Na základě plánu se vykonávají do konce kalendářního roku dílčí přezkoumání za předchozí část kalendářního roku a po skončení kalendářního roku se vykonávají dílčí přezkoumání za zbývající část předchozího kalendářního roku.

Jednorázová přezkoumání hospodaření může krajský úřad uskutečnit u obcí, které k 1. lednu mají počet obyvatel menší než 800 a nevykonávají hospodářskou činnost.

V případě, že se obec rozhodne zadat přezkoumání auditorovi nebo auditorské společnosti a uzavře písemnou smlouvu o poskytnutí auditorské činnosti, o uzavření této smlouvy informuje příslušný krajský úřad nejpozději do 31. 1. následujícího roku.

V případě, že by obec nesplnila povinnost požádat o přezkoumání hospodaření krajský úřad ani ho nezadala auditorovi či auditorské společnosti, oznámí krajský úřad zastupitelstvu obce do 28. 2. následujícího roku tuto skutečnost a přezkoumání vykoná z vlastního podnětu.

Kdo má odpovědnost za včasné objednání přezkoumání hospodaření?

- v souladu se [zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích](#), starosta
- dle [zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze](#), primátor (v případě městských částí hlavního města Prahy starosta městské části)

Auditor přezkoumává hospodaření obce ve stejném rozsahu jako kontrolor. Přezkoumání hospodaření obce auditorem podléhá doзору státu. Dozor nad přezkoumáním přísluší Ministerstvu financí a písemná zpráva o výsledcích dozorů se předává Ministerstvem financí Komuře auditorů ČR.

Osoby povinné poskytnout součinnost při přezkoumání hospodaření:

- **právnícká nebo fyzická osoba**, která pro obec dodává nebo dodala zboží, konala práce nebo poskytla služby
- **příspěvková organizace** zřízená obcí, u které přezkoumávající orgán kontroluje hospodaření a nakládání s majetkem a příspěvky od zřizovatele

Předmět přezkoumání hospodaření obcí

Předmětem přezkoumání hospodaření obcí jsou údaje o ročním hospodaření obcí, které tvoří součást závěrečného účtu. Jedná se o:

- plnění příjmů a výdajů rozpočtu;
- finanční operace týkající se tvorby a použití fondů;
- náklady a výnosy podnikatelské činnosti obce;
- peněžní prostředky týkající se sdružených prostředků s více obcemi nebo smlouvy s právníky osobami;
- finanční operace týkající se cizích zdrojů;
- vyúčtování a vypořádání vztahů ke státnímu rozpočtu, státním fondům a krajům;
- nakládání a hospodaření s majetkem státu, hospodaření obce;
- zadávání veřejných zakázek dle [zákona č. 134/2016 Sb.](#);
- stav pohledávek a závazků a nakládání s nimi;
- ručení za závazky fyzických a právnických osob;
- zastavování movitých a nemovitých věcí ve prospěch třetích osob;
- zřizování věcných břemen k majetku obce;
- účetnictví vedené obcí.

Předmět přezkoumání hospodaření se ověřuje z hlediska:

- dodržování povinností stanovených zvláštními právními předpisy o finančním hospodaření s majetkem, o účetnictví a odměňování;
- souladu hospodaření s finančními prostředky ve srovnání s rozpočtem;
- dodržení účelu poskytnuté dotace nebo návratné finanční výpomoci a podmínek jejich použití;
- věcné a formální správnosti dokladů o přezkoumávaných operacích.

Práva a povinnosti zúčastněných subjektů při přezkoumání hospodaření

Práva kontrolorů:

- vstupovat do objektů, na pozemky a do prostor souvisejících s přezkoumáním;
- seznamovat se s utajovanými informacemi;
- nahlížet do písemností souvisejících s přezkoumáním a pořizovat si kopie;
- právo na nezbytnou součinnost ze strany obce;
- právo na předložení dokladů, předpisů a pravdivých informací;
- seznámit se s výsledky přezkoumání hospodaření finančních kontrol v obci.

Povinnosti kontrolorů:

- oznámit představiteli obce (zpravidla starostovi) zahájení přezkoumání;
- prokázat se pověřením a služebním průkazem;
- postupovat při přezkoumání tak, aby byl zjištěn skutečný stav věci, metodou reprezentativnosti daného výběru;
- zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o kterých se dozvedí při přezkoumání hospodaření obce;
- zajistit ochranu převzatých originálních dokumentů proti ztrátě, zneužití a poškození;
- vést o průběhu přezkoumání spisovou dokumentaci;
- pořádat zápisy z jednotlivých dílčích přezkoumání hospodaření;
- předat zástupci obce návrh zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření;
- umožnit podat k návrhu zprávy do 30 pracovních dnů písemné stanovisko;
- prověřit námitky uplatněné ve stanovisku obce a projednat je nejpozději do 15 dnů;
- následně předat konečné znění zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření.

Práva obce:

- seznámit se s počátkem přezkoumání hospodaření;
- předat námitku o případné podjatosti kontrolorovi;
- být informována o přizvaných osobách;
- být seznámena s obsahem zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření;
- doručit kontrolorovi stanovisko k návrhu zprávy;
- být seznámena se zprávou o výsledku přezkoumání hospodaření;
- obdržet stejnopis zprávy.

Povinnosti obce:

- umožnit kontrolorům a přizvaným osobám vstupovat do objektů, na pozemky a do jiných prostor souvisejících s přezkoumáním;
- poskytnout materiální a technické zabezpečení pro výkon přezkoumání hospodaření;
- zajistit součinnost svých zaměstnanců při přezkoumání;
- zdržet se jednání, které by vedlo ke zmaření účelu přezkoumání;
- poskytnout kontrolorům nezbytné informace a dokumenty.

Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření

Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření se zpracovává na základě jednorázového přezkoumání hospodaření anebo na základě zápisů z dílčích přezkoumání hospodaření obce.

Obsahem zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření jsou:

- identifikační údaje obce;
- jména a funkce kontrolorů;
- místo a období, za které se přezkoumání hospodaření koná;
- popis zjištěných chyb a nedostatků;
- označení dokladů a materiálů, ze kterých zjištění vychází;
- závěr z přezkoumání;
- podpisy kontrolorů;
- datum převzetí zprávy představitelem obce.

Závěrem zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření je výrok, zda při přezkoumání hospodaření:

1. nebyly zjištěny chyby a nedostatky;
2. byly zjištěny chyby a nedostatky s malou závažností; nebo
3. byly zjištěny **chyby a nedostatky**:
 - spočívající v porušení rozpočtové kázně z důvodu přestupku dle [zákona č. 250/2000 Sb.](#);
 - v nesprávnosti, neúplnosti a neprůkaznosti účetnictví;
 - v pozměňování záznamů nebo dokladů;
 - v neodstranění nedostatků z dílčího přezkoumání hospodaření;
 - v nevytvoření podmínek k přezkumu.

Povinnou náležitostí zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření je upozornění na případná rizika, uvedení pohledávek a závazků rozpočtu a podílu zastaveného majetku na celkovém majetku obce. Nově se v souladu se zákonem o pravidlech rozpočtové odpovědnosti uvádí výrok o tom, že dluh obce nepřekračuje 60 % průměru jeho příjmů za poslední 4 rozpočtové roky. V opačném případě se uvede, o kolik dluh překračuje průměr jeho příjmů za toto období. Povinnou náležitostí zprávy je i stanovisko obce k návrhu zprávy.

Kontrola organizací založených nebo zřízených obcí

Obce jsou povinny vykonávat pravidelnou, systematickou a úplnou kontrolu hospodaření jimi zřízených nebo založených právnických osob na základě [zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#).

Zastupitelstvo obce může jako své organizace zakládat nebo zřizovat:

- vlastní organizační složky;
- příspěvkové organizace jako právnické osoby;
- školské právnické osoby dle [zákona č. 561/2004 Sb.](#);
- veřejné výzkumné instituce dle [zákona č. 341/2005 Sb.](#);
- obchodní společnosti dle [zákona č. 90/2012 Sb.](#) (pouze akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným);
- ústavy dle [zákona č. 89/2012 Sb.](#)

Rovněž jsou povinny zajistit finanční kontrolu hospodaření příspěvkových organizací ve své působnosti na základě [zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě](#).

Rozsah kontroly je vymezen v [§ 11 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě](#). Např. v rámci následné kontroly u příspěvkové organizace obec zjišťuje u vybraného vzorku operací, zda jsou v souladu s právními předpisy, rozpočty, smlouvami a splňují kritéria hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti. Výsledek vyhodnocení operací je podkladem k prověření přiměřenosti a účinnosti systému finanční kontroly zavedené u kontrolované organizace.

Žádné finanční a majetkové operace u příspěvkových organizací nejsou z kontroly vyjmuty. Zřizovatel může přezkoumávat veškeré náklady a výnosy, čerpání fondů a také použití účelových prostředků poskytnutých z rozpočtu státu nebo kraje. Rozsah kontrol si zvolí zřizovatel sám na základě analýzy rizik.

Obce kontrolují hospodaření příspěvkových organizací, a to plnění závazných ukazatelů, které jim zřizovatel stanovil (například investiční příspěvek, neinvestiční příspěvek, mzdové prostředky).

Příspěvkové organizaci může její zřizovatel uložit odvod do svého rozpočtu, jestliže její plánované výdaje překračují její plánované náklady, nebo jsou její investiční zdroje větší než jejich potřeba užití podle rozhodnutí zřizovatele.

Obce jako zřizovatelé příspěvkových organizací zpravidla k provádění veřejnosprávní kontroly vydávají kontrolní řád a plán kontrol.

Při veřejnosprávní kontrole je nutno věnovat pozornost:

- zřizovací listině – kontrola účtování ve smyslu zřizovací listiny;
- náležitostem účetních dokladů;
- dodržování správného vedení účetnictví;
- účtování dotací – jejich členění na dotace provozní a investiční;
- správnosti účtování a čerpání státních dotací;
- účtování nákladů a výnosů;
- směrnícím příspěvkové organizace;
- zavedení vnitřní řídicí finanční kontroly.

Obec vykonává kontrolní činnost na místě samém na základě oznámení o provedení kontroly, písemného pověření, které příslušnému zaměstnanci vydá vedoucí orgánu veřejné správy, zpravidla starosta obce. Mezi povinnostmi kontrolora patří zejména zjistit skutečný stav věci, informace zjištěné kontrolou prokazovat relevantními doklady, dodržovat objektivitu a úplnost kontrolních zjištění. Doklady, o které se výsledky kontroly opírají, musí mít nezpochybnitelnou důkazní hodnotu. Kontroloři jsou povinni zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o kterých se dozvěděli při výkonu kontroly a nezneužít znalosti těchto skutečností a na závěr je vypracován protokol o kontrole.

Cílem kontroly není sankcionovat, ale zavést řád a dohlížet na efektivitu hospodaření příspěvkové organizace. Včasným odhalením nedostatků a jejich případným odstraněním v daném rozpočtovém roce lze předejít zjištění, které mají za následek odvod za porušení rozpočtové kázně a placení penále.

Příspěvková organizace se dopustí porušení rozpočtové kázně tím, že:

- použije finanční prostředky, které obdrží z rozpočtu svého zřizovatele, v rozporu se stanoveným účelem;
- převede do svého peněžního fondu více finančních prostředků, než rozhodl zřizovatel nebo stanovil zákon;

- použije prostředky svého peněžního fondu na jiný účel nebo v jiné výši než stanoví zákon;
- použije své provozní prostředky na účel, na který měly být použity prostředky jejího peněžního fondu;
- překročí stanovený nebo přípustný objem prostředků na platy neprovede odvod při finančním vypořádání dotace.

Veřejná kontrola a participace na hodnocení fiskální transparentnosti

Pro rozpočtové hospodaření v rámci územní samosprávy je příznačné, že volení zástupci obce – členové zastupitelstva obce – rozhodují o tom, jak naloží s finančními prostředky obce. Daně, tedy hlavní zdroj rozpočtu, platí všichni občané. Voliči, resp. daňoví poplatníci, si volí své zástupce, aby pro ně spravovali věci veřejné. Delegují tak na ně určité pravomoci, což samozřejmě předpokládá určitou důvěru jak v konkrétní zastupitele, tak v celý systém veřejné správy.

Zastupitelé jsou občané (voliči, daňovými poplatníky) pověřeni správou obce. Tím se stávají občany odpovědní za svá rozhodnutí a hospodaření. Zastupitelstvo má povinnost vysvětlit a zdůvodnit svá jednání. Veřejnost se v rámci rozpočtového procesu může dotazovat a hodnotit v souladu se zásadou účasti veřejnosti.

Práva občana obce zakotvená v zákoně o obcích lze považovat za součást zákonného provedení ústavní zásady vyjádřené v [čl. 21 odst. 1 Listiny základních práv a svobod](#), že „**občané mají právo podílet se na správě veřejných věcí přímo nebo svobodnou volbou svých zástupců**“. Členové zastupitelstva skládají účty svým voličům, jsou pod stálou veřejnou kontrolou.

Ze zkušeností členských zemí OECD vychází **Principy dobré praxe rozpočtové transparentnosti veřejných financí**, které mají sloužit především jako inspirace pro jednotlivé země při zvyšování transparentnosti veřejných financí.

5. Ekonomicky výhodné a trvale udržitelné přístupy

Současné trendy udržitelného rozvoje komunální úrovně

Obecná charakteristika udržitelného rozvoje

Udržitelný rozvoj byl poprvé definován v 80. letech minulého století jako „takový rozvoj, který naplňuje potřeby přítomných generací, aniž by ohrozil schopnost budoucích generací naplňovat potřeby své“.

Evropský parlament definuje udržitelný rozvoj jako „zlepšování životní úrovně a blahobytu lidí v mezích kapacity ekosystémů při zachování přírodních hodnot a biologické rozmanitosti pro současné a příští generace“.

Podle českého [zákona o životním prostředí](#) je jím: „takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů“.

Cílem udržitelného způsobu života je umožnit přežít nám i dalším generacím v co nejpříznivějším životním prostředí. Je založen na vědomí odpovědnosti vůči dnešním i budoucím generacím a na úctě k živé i neživé přírodě.

Hlavním cílem je uvést v soulad hospodářský a společenský pokrok s plnohodnotným zachováním životního prostředí dalším generacím v co nejméně pozměněné podobě. Udržitelný rozvoj tak znamená především rovnováhu – **rovnováhu mezi třemi základními oblastmi našeho života – ekonomikou, sociálními aspekty a životním prostředím**. Politiky založené na koncepci udržitelného rozvoje prosazují uvedení hospodářského a společenského vývoje do souladu s kapacitami ekosystémů, se zachováním přírodních hodnot a biologické rozmanitosti pro nynější i příští generace.

Řada zemí i společenství se snaží o uplatnění principů udržitelného rozvoje zejména prostřednictvím různých strategií. Nejinak je tomu i v případě České republiky nebo Evropské unie. V České republice byla první Strategie udržitelného rozvoje schválena v roce 2004. Aktuálně platný dokument byl jako [Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky](#) schválen usnesením vlády z roku 2010. Slouží jako východisko pro zpracování koncepčních materiálů (sektorových politik či akčních programů) a pro strategické rozhodování v rámci státní správy a územní veřejné správy a pro jejich spolupráci se zájmovými skupinami.

Principy udržitelného rozvoje na regionální úrovni se snaží uplatnit program [Místní agenda 21](#). Věnuje se místnímu rozvoji, povzbuzení ekologické aktivity obyvatel a zájmu o kulturní život měst a obcí. Jedná se zejména například o tyto aktivity: obnova památek, oživování tradičních zvyklostí a řemesel, udržitelná turistika, péče o krajinu, výsadba stromů, údržba parků, akce pro veřejnost (slavnosti, jarmarky, poutě), ekologické vytápění, třídění komunálního odpadu, nákupy respektující udržitelnost spotřeby a řada dalších aktivit.

Meziobecní spolupráce

Obce zajišťují všechny funkce nutné pro udržitelný a všestranný rozvoj svého území, pro uspokojování potřeb občanů a zvyšování kvality života jejich obyvatel. Důraz je kladen na zajištění odpovídající kvality a dostupnosti veřejných i neveřejných služeb především z oblasti školství, kultury, sociálních služeb atd. Stát usiluje o rozvoj a prosazování participací v rámci udržitelného rozvoje na komunální úrovni.

Základem úspěšného rozvoje obcí je stabilní místní řízení, které se opírá o odbornost, spolupráci občanů, organizací, spolků a zároveň o spolupráci obcí. Obce při zajišťování péče o udržitelný rozvoj svého území a o potřeby občanů spolupracují s okolními obcemi. Ke sdružování mohou obce využít různých forem **meziobecní spolupráce**.

Dle současné legislativy jsou možnosti meziobecní spolupráce následující:

1. založení **dobrovolného svazku obcí** dle [zákona č. 128/2000 Sb., o obcích](#)
2. společné **založení právnické osoby** obcemi dle [zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník](#) (např. ústavy)
3. společné **založení právnické osoby** obcemi dle [zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích](#) (společnosti s ručením omezeným, družstva)
4. na základě **smlouvy o společném postupu zadavatelů** mezi obcemi dle [zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek](#) (obce chtějí společným postupem zadat konkrétní veřejnou zakázku)
5. na základě **smlouvy o sloučení obcí** v souladu se [zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích](#) (vzniká nová obec)
6. na základě **smlouvy o připojení obce** v souladu se [zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích](#) (po připojení obce k sousední obci zanikne připojovaná obec, zatímco obec, ke které se jiná obec připojí, rozšíří své území o území připojené obce)
7. na základě **dohody o změně hranic** obcí dle [zákona č. 128/2000 Sb., o obcích](#) (při změně hranic obcí nedochází k zániku dosavadní obce ani ke vzniku obce nové, ale mění se hranice mezi sousedními obcemi; důvody mohou souviset s dopravní obslužností, zajištěním nových služeb na okraji dotčených obcí)
8. spolupráce mezi obcemi k **zajištění výkonu samostatné působnosti na základě veřejnoprávní smlouvy**
9. spolupráce mezi obcemi k **zajištění výkonu přenesené působnosti na základě veřejnoprávní smlouvy** (jejím předmětem je výkon státní správy; takovou smlouvu mohou obce uzavírat jen se souhlasem nadřízeného správního orgánu; může se týkat např. agendy přestupků)

Dobrovolné svazky obcí

Nejčastější formou institucionalizované spolupráce je vytváření dobrovolných svazků obcí. Dobrovolné svazky obcí jsou zřizovány na základě [zákona č. 128/2000 Sb., o obcích](#). O vytvoření svazku obcí (popřípadě vstupu do již existujícího svazku rozhoduje) zastupitelstvo příslušné obce. Obce jsou velice často členy více dobrovolných svazků obcí. Zaměření činností jednotlivých dobrovolných svazků obcí je velice různorodé. V řadě případů jsou svazky obcí zaměřeny na oblast vodohospodářství, odpadů, výstavbu plynovodu, podporu cestovního ruchu, provozování vodovodů a kanalizací. Dobrovolný svazek obcí může zakládat příspěvkovou organizaci v oblasti školství.

Dobrovolný svazek je **právní osobou** (veřejnoprávní korporací). Vzniká za účelem ochrany a prosazování společných zájmů obcí. Jedná se o záležitosti, které mohou obce zajišťovat v rámci své samostatné působnosti. Dobrovolný svazek se ustanovuje zakladatelskou smlouvou o vytvoření svazku, kterou uzavírají zúčastněné obce mezi sebou. Tuto zakladatelskou smlouvu schvalují zastupitelstva jednotlivých obcí.

Stanovy dobrovolného svazku obcí

Přílohou smlouvy o vytvoření svazku obcí jsou **stanovy dobrovolného svazku obcí**, v nichž musí být uvedeno:

- název a sídlo členských obcí;
- název a sídlo svazku obcí a předmět jeho činnosti;
- orgány svazku obcí;
- majetek členů svazku obcí, který vkládají do svazku obcí;
- zdroje příjmů svazku obcí;
- práva a povinnosti členů svazku obcí;
- způsob rozdělení zisku a podíl členů na úhradě ztráty svazku obcí;
- podmínky přistoupení ke svazku obcí a vystoupení z něj, včetně vypořádání majetkového podílu;
- obsah a rozsah kontroly svazku obcemi, které jsou členy svazku.

Dobrovolný svazek obcí nabývá **právní osobnost** a vzniká zápisem do rejstříku svazků obcí jako veřejného rejstříku, který vede krajský úřad příslušný podle sídla svazku obcí. Návrh na zápis podává osoba zmocněná obcemi, které jsou členy svazku.

Jednotlivé obce jako jejich členové obcí do něho vkládají svůj majetek, který se po vložení do vzniklého svazku stává majetkem tohoto svazku obcí.

Dobrovolné svazky obcí hospodaří dle [zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#), jsou povinny sestavovat střednědobý výhled, rozpočet v platné rozpočtové skladbě a závěrečný účet. Jsou povinny vést účetnictví a zadat přezkoumání svého hospodaření za uplynulý kalendářní rok. Zároveň mají povinnost zveřejňování dokumentů rozpočtového procesu, a to na úředních deskách a webových stránkách všech členských obcí. Občané svazku se mohou účastnit zasedání orgánu svazku obcí, nahlížet do zápisů z jednání, vznášet návrhy a vyjadřovat se k dokumentům rozpočtového procesu. Hospodaření svazku obcí za uplynulý rozpočtový rok přezkoumává krajský úřad nebo auditor, kterého o to požádal svazek obcí.

Česká republika patří k zemím, kde je největší počet obcí a tím nejnižší počet obyvatel na průměrně velikou obec v rámci celé Evropské unie. Nevýhodou velkého počtu obcí je nemožnost zvládat velké množství svěřených agend. Efektivní řešením potřeb obcí je cesta meziobecní spolupráce založená na dobrovolném přístupu.

Dobrovolné svazky obcí – příklad

Příkladem dobré praxe je projekt realizovaný v letech 2013–2015 Svazem měst a obcí České republiky pod názvem „[Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce](#)“.

Cílem projektu bylo posílit meziobecní spolupráci v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Projekt měl dosáhnout zvýšené spolupráce obcí a přispět k hledání společných řešení při koordinaci vybraných služeb v oblastech samostatné působnosti obcí včetně zlepšení komunikace mezi obcemi nad společnými tématy a problémy regionu. V rámci projektu šlo také o vytvoření odborného a administrativního zázemí pro podporu spolupráce obcí ve všech územích správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

Cílem projektu bylo na vybraných tématech projektu ukázat, že **vzájemná spolupráce obcí je pro spolupracující obce dlouhodobě prospěšná z hlediska:**

- **možné finanční úspory** (společný nákup elektrické energie, plynu nebo služeb, např. zajištění svozu komunálního odpadu)
- **zkvalitňování výkonu veřejné správy** (společná administrace procesu zadávání veřejných zakázek, zajištění odborného zázemí, účetnictví, právních služeb)
- **zkvalitňování poskytovaných veřejných služeb** (společné zajištění činností v oblasti cestovního ruchu, základní školství nebo sociálních služeb)

Dalším úkolem projektu bylo v místech, kde svazky obcí na úrovni správního obvodu obcí s rozšířenou působností neexistují, připravit ve vzájemné spolupráci s obcemi podklady pro vznik svazků obcí.

Při **výběru témat vhodných ke spolupráci byla zohledněna následující kritéria:**

- muselo se jednat o agendu, kterou obce vykonávají v samostatné působnosti
- zároveň o témata, která obce aktuálně řeší
- a také o témata, která nejsou řešitelná pouze na území jedné obce
- a taková, při kterých je vhodná spolupráce malých obcí, středních a velkých měst

Témata ke spolupráci, která tato kritéria splňovala:

1. **základní a předškolní vzdělávání:** agenda, kterou vykonávají obce v samostatné působnosti; obce rozhodují o tom, kolik škol a školek budou nebo nebudou zřizovat; zejména malé obce mají vzhledem k demografickému vývoji problémy s udržení potřebného množství dětí ve školkách a naopak v okolí velkých měst (například v suburbanizačním pásmu okolo Prahy) je palčivým problémem přeplněnost škol a školek a nutnost dojíždění; problém základního školství a předškolního vzdělávání nelze řešit pouze na území jedné obce, ale i s ohledem na dojíždění za prací v celém regionu
2. **odpadové hospodářství:** zajištění odvozu a zpracování komunálního odpadu patří do oblasti samostatné působnosti obcí; obce rozhodují o tom, který subjekt zajistí svoz a zpracování odpadu; zajištění svozu odpadu je řešeno individuálně, ale spoluprací mezi obcemi je možno dosáhnout větší efektivity a úspor a zároveň i zvýšení úrovně, např. při třídění odpadů
3. **sociální služby:** jde o agendu vykonávanou v samostatné působnosti; obce prostřednictvím sociálních služeb zajišťují pomoc osobám se sníženou soběstačností při osobní péči, stravování, ubytování, poskytování informací, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím; cílová skupina sociálních služeb má tendenci migrovat do míst, kde jsou sociální služby poskytovány ve stacionárních zařízeních; dochází tak k přemístění starších občanů z jejich domovů, kde mají kořeny a kde žili svůj dosavadní život.

Místní akční skupiny

Místní akční skupina je na politickém rozhodování nezávislým společenstvím občanů, neziskových organizací, soukromé podnikatelské sféry a veřejné správy (obcí, svazků obcí a institucí veřejného moci). Spolupracuje na rozvoji venkova, zemědělství a získávání finanční podpory z Evropské unie a z národních programů. Jejím základním cílem je zlepšování kvality života a životního prostředí **ve venkovských oblastech**. Jedním z nástrojů je také aktivní získávání a rozdělování dotačních prostředků.

Více o místních akčních skupinách na <http://nsmascr.cz/o-nas/mistni-akcni-skupiny/>

Čerpání dotací a eliminace rizik pro efektivní hospodaření obce

V oblasti dotací mají obce dvojí roli: **poskytovatele a příjemce dotací** v souladu se [zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#).

Na co si obce musí dát pozor, aby při čerpání dotací eliminovaly možná rizika?

U dotace je třeba vždy splnit podmínky stanovené poskytovatelem, které jsou uvedené v příslušném rozhodnutí či smlouvě o poskytnutí dotace. Zejména je nutné dodržet účel, na který byla dotace poskytnuta, podmínky související s účelem, a termín dokončení projektu. Dále je třeba vymezit finanční prostředky do rozpočtu obce na spolufinancování projektu nebo mít schválenou smlouvu o úvěru na spolufinancování projektu.

V případě, že obec zjistí, že se podmínky dotace nedají dodržet, je vždy nutné požádat dotační orgán o změnu rozhodnutí. V průběhu realizace projektu musí obec informovat nadřízený orgán v souladu s podmínkami dotace (monitorovací zprávy) a po ukončení projektu předložit ve stanovené lhůtě závěrečné vyhodnocení projektu včetně dodržení pravidel publicity.

Jestliže obec nesplní podmínky při čerpání dotací (z Evropských zdrojů, národních zdrojů a grantů kraje), dopouští se **porušení rozpočtové kázně** a může tak dojít ke krácení či odebrání dotace již schváleného projektu.

Sankce v případě neoprávněného použití nebo zadržení peněžních prostředků státních fondů, prostředků Národního fondu, státních finančních aktiv upravuje [§ 44 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech](#).

V případě dotací poskytnutých z rozpočtu kraje upravuje sankce při neoprávněném použití nebo zadržení peněžních prostředků [§ 22 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#).

Porušení rozpočtové kázně

Porušením rozpočtové kázně dle [zákona č. 218/2000 Sb.](#) je:

- **neoprávněné použití nebo zadržení peněžních prostředků** ze státního rozpočtu, státního fondu, Národního fondu, Evropské unie nebo státních finančních aktiv jejich příjemcem;
- **porušení povinnosti stanovené právním předpisem rozhodnutím nebo dohodou o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci**, které přímo souvisí s účelem, na který byla dotace nebo návratná finanční výpomoc poskytnuta a ke kterému došlo před přijetím peněžních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu, státního fondu, Národního fondu nebo státních finančních aktiv a které trvá v okamžiku přijetí prostředků na účet příjemce.

Porušením rozpočtové kázně dle [zákona č. 250/2000 Sb.](#) je:

- **neoprávněné použití nebo zadržení peněžních prostředků** z rozpočtu ÚSC (kraje);
- **porušení povinností a podmínek uvedených ve veřejnoprávní smlouvě o poskytnutí dotace krajem.**

Neoprávněné použití poskytnutých prostředků je:

- **výdej prostředků**, jehož provedením byla porušena povinnost stanovená právním předpisem, rozhodnutím o poskytnutí dotace, případně dohodou o poskytnutí prostředků, a to v rozporu s účelem, na který byly prostředky použity;
- **porušení podmínek**, za kterých byly příslušné prostředky poskytnuty, například neposkytnutí nebo pozdní předložení monitorovací zprávy, závěrečného vyhodnocení dotace, finančního vyhodnocení dotace;
- **nedoložení, jak byly peněžní prostředky použity.**

Příklady porušení rozpočtové kázně:

- nesplnění parametrů projektu, závazných ukazatelů projektu;
- nedodržení procentního poměru mezi poskytnutými dotačními prostředky a vlastním podílem spolufinancování;
- prostředky byly vydány v rozporu s účelem poskytnuté dotace;
- pozdní splnění stanovených povinností: termínu realizace projektu, kdy nedošlo k požádání o změnu rozhodnutí; termínu pro předložení monitorovací zprávy; nedodržení termínu předložení závěrečného vyhodnocení akce;
- porušení pravidel publicity;
- porušení pravidel stanovených poskytovatelem při zadávání veřejných zakázek.

Zadržení poskytnutých prostředků je porušení povinnosti vrácení prostředků ve stanoveném termínu. Jedná se o nevrácení nepoužitých prostředků v termínu stanoveném vyhláškou pro finanční vypořádání.

Důsledky porušení rozpočtové kázně

Důsledkem porušení rozpočtové kázně je:

- **odvod za porušení rozpočtové kázně**
- **penále**

Odvod za porušení rozpočtové kázně činí v případě neoprávněného použití prostředků pevnou částku nebo částku stanovenou finančním úřadem vycházející z procentního rozmezí nebo procentního podílu vztahujícího se buď k celkové částce dotace, nebo k částce, ve které je porušena rozpočtová kázeň, a to pro každý jednotlivý případ.

V případě porušení povinností uvedených v právních předpisech a porušení podmínek stanovených v rozhodnutí pro poskytnutí dotace při zadávání veřejných zakázek bude uložen odvod ve výši nejvyššího stanoveného odvodu, nestanoví-li poskytovatel jinak.

V ostatních případech se jedná o částku:

- v jaké byla porušena rozpočtová kázeň; jde o konkrétně vyčíslenou částku týkající se například chybného výdeje, zadržení prostředků, neprokázání použití;
- stanovenou v souladu se zásadou proporcionality, nelze-li konkrétní částku vyčíslit (jde o proporcionalitu mezi závažností porušení a výši za něj předepsaného odvodu).

Zvažuje se, zda je dán důvod k odvodu v plné výši poskytnutých prostředků či k odvodu nižšímu odpovídajícímu pouze konkrétnímu pochybení a jeho okolnostem.

Odvod za porušení rozpočtové kázně lze uložit pouze do výše peněžních prostředků poskytnutých ke dni porušení rozpočtové kázně.

Odvod lze vyměřit do 10 let od 1. ledna roku následujícího po roce, v němž došlo k porušení rozpočtové kázně.

Penále se vyměřuje ve výši jednoho promile z částky odvodu za každý den prodlení ode dne následujícího po dni, do kterého měl příjemce na základě platebního výměru odvod uhradit.

Odvod a penále za porušení rozpočtové kázně může obcím prominout:

- v případě dotací dle [zákona č. 218/2000 Sb.](#) Generální finanční ředitelství (z důvodu hodných zvláštního zřetele zcela nebo zčásti);
- v případě dotací dle [zákona č. 250/2000 Sb.](#) orgán, který o poskytnutí peněžních prostředků rozhodl (zcela nebo zčásti).

Doporučená literatura:

[Řízení rizik spojených s hospodařením obce](#)

Rozpočtové hospodaření a majetek obcí

Cílem kurzu „Rozpočtové hospodaření a majetek obcí“ projekt „Vzdělávání v oblasti finančního řízení na obcích pro volené zastupitele“ v rámci projektu „Implementační jednotka Strategického rámce rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014 – 2020“ bylo seznámit účastníky kurzu – volené zastupitele obcí s nejdůležitějším nástrojem finančního řízení obce rozpočtem, rozpočtovým procesem a jeho dokumenty. Samozřejmě i s novou legislativou rozpočtového procesu, zákonem o pravidlech rozpočtové odpovědnosti a změnami zákona 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Přezkoumáním hospodaření, tvorbou fondů, zřizováním a zakládáním organizací a jejich kontrolou. Porušením rozpočtové kázně, nejčastějšími pochybeními ze strany ÚSC, přestupky dle zákona: 250/2000 Sb., zákona č. 424/2000 Sb., o přezkoumání hospodaření, a zákona č. 137/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

Nově oproti prvnímu ročníku tohoto kurzu pro zastupitele obcí byly zařazeny znalosti v otázce pravidel při správě obecního nebo cizího majetku a z toho vyplývajících povinností pro zastupitele a osvojení si principů péče řádného hospodáře o majetek obce. Osvojení dovedností při přípravě a schvalování rozpočtu s ohledem na plán investic a využití úvěrových zdrojů.

V kurzu se účastníci naučili správné postupy při sestavování ročního rozpočtu, osvojili si principy rozpočtové skladby a jejího využití pro finanční řízení.

Jednalo se již o 2. ročník tohoto vzdělávacího programu. Převážná většina účastníků kurzu v roce 2019 byli noví zastupitelé obcí, zvolení v komunálních volbách v říjnu 2018.

Kurz probíhal opět kombinovanou formou studia, tentokrát s nižší časovou náročností:

- E-learningovou formou studia (5 hodin)
- Prezenční formou studia (6 hodin)

E-learningovým samostudiem modulu „Rozpočtové hospodaření a majetek obcí, získali účastníci kurzu teoretické znalosti v oblasti finančního řízení, rozpočtového hospodaření obce a hospodaření s majetkem obce.

Co se naučili účastníci kurzu v rámci E-learningové části kurzu:

- Vše důležité o rozpočtu, rozpočtové skladbě, příjmech a výdajích obce a veřejném vlastnictví a hospodaření s ním;
- Osvojili si legislativní pravidla vztahující se k rozpočtovému procesu;
- Seznámili se s aktuálními legislativními změnami rozpočtového procesu, zákonem o pravidlech rozpočtové odpovědnosti a změnami zákona 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů;
- Jak zveřejňovat dokumenty rozpočtového procesu;
- Jak připravit vnitřní předpisy obce k rozpočtovému procesu;
- Jak využít různé metody při sestavování územních rozpočtu obce a příspěvkových organizací;
- Jak připravit a realizovat rozpočet z pozice zastupitele;
- Jaké jsou přestupky v oblasti tvorby rozpočtů a rozpočtového procesu;
- Jaká je možnost kontroly ze strany veřejnosti a zastupitelů;

Praktické informace ze seminářů

- Jak vhodně vytvářet finanční rezervy a peněžní fondy obcí;
- Jak využívat úvěrové zdroje;
- Jaká jsou rizika protizákonného a netransparentního postupu zastupitelstva a zastupitelů jako aktérů tvorby a implementace rozpočtu obce;
- Jaké dotace je možno ze strany obcí poskytnout, získat a eliminace rizik pro efektivní hospodaření obce;
- Jaké jsou důsledky porušení rozpočtové kázně;
- Jak hospodařit s majetkem obcí, jaké povinnosti pro obce plynou;
- Jaká je odpovědnost zastupitelů v případě porušení povinnosti při správě majetku

Na základě prostudování E-learningového modulu „Rozpočtové hospodaření a majetek obcí“ formou samostudia byly vzneseny a zaslány k problematice dotazy, které směřovaly k daným tématům:

- **Zda je možno schválit rozpočet, který není pokryt smlouvou o úvěru, ale jenom příslibem?**
- **Otázky kompetence a výkladových stanovisek k přijetím dotací?**
- **Pravomoci v provádění rozpočtových opatření, zda je možno přenést pravomoc zastupitelstva na orgány obce zcela?**
- **Jak postupovat v případě účasti obce v dražbě?**

Odpovědi na tyto dotazy tvoří přílohu tohoto materiálu.

Základem prezenčního semináře bylo shrnutí e-learningového studia a stanovení problémových okruhů, které byly diskutovány. Interaktivní formou probíhala vzájemná diskuse k jednotlivým tématům, kdy lektor měl zpětnou vazbu od účastníků. Účastníci prezenčního semináře společně sdíleli vzájemné zkušenosti se zaměřením na typická pochybení a problémy, ale i užitečné tipy.

Úvodem byla lektorem shrnuta témata v e-learningovém studiu, která účastníci kurzu nastudovali:

Význam rozpočtu pro obecní samosprávy – jaký význam má rozpočet pro obecní samosprávu, co je rozpočtová skladba, její význam, jaké příjmy a výdaje obsahuje rozpočet, dále co je majetek, hospodaření s majetkem, jaké samospráva může vytvářet fondy a na jaký účel a úvěrové zdroje pro obecní samosprávy,

Metodické usměrňování při sestavování rozpočtu – legislativní rámec rozpočtového procesu, rozpočtový proces a dokumenty rozpočtového procesu, jaké vnitřní předpisy upravují rozpočtový proces, využití různých metod při sestavení rozpočtu s nejnovějšími trendy i metodou participativního rozpočtování,

Hospodaření s majetkem obce – základní principy při nakládání s majetkem obce, kompetence orgánů při hospodaření s majetkem a uzavírání a typy smluvních vztahů,

Rizika protizákonného a netransparentního postupu – jaká jsou rizika při správě majetku, jak zastupitel zasahuje do tvorby rozpočtu, problematika přestupků dle zákona č. 250/2000 Sb., 420/2004 Sb., 134/2016 Sb., využívání kontrolních mechanismů a kontrola organizací založených nebo zřízených obcí, veřejná kontrola,

Praktické informace ze seminářů

Ekonomicky výhodné a trvale udržitelné postupy – jaké jsou současné trendy udržitelného rozvoje komunální úrovně, meziobecní spolupráce a čerpání dotací a eliminace rizik při efektivním hospodaření,

Program prezenčního semináře byl zaměřen na stanovení problémových okruhů – 4 hlavních témat, se kterými se nejčastěji zastupitelé obcí při své každodenní práci setkávají a kde dochází k nejčastějším pochybením.

Jednalo se o 4 hlavní témata:

Rozpočtový proces a dokumenty rozpočtového procesu v podmínkách obcí a pravomoci orgánů v rámci rozpočtového procesu

Problematika přestupků obcí

Základní principy nakládání s majetkem obcí, kompetence orgánů v oblasti hospodaření s majetkem a s tím i možná rizika při správě majetku

Čerpání a poskytování dotací a eliminace rizik pro hospodaření obce, porušení rozpočtové kázně

Téma – Rozpočtový proces a dokumenty rozpočtového procesu v podmínkách obcí a pravomoci orgánů v rámci rozpočtového procesu hospodaření,

Lektor probral podrobně s účastníky kurzu celý rozpočtový proces obcí a jeho fáze, včetně tvorby a schvalování dokumentů rozpočtového procesu. Účastníci kurzu obdrželi odpověď na otázky: jak sestavit kvalitně rozpočet, na co se zaměřit při sestavení rozpočtu, jaké jsou nové povinnosti při zveřejňování dokumentů rozpočtového procesu, včetně praktických příkladů. V rámci tohoto téma bylo zařazeno nově využití úvěrových zdrojů obcí a zpracování plánu investic.

.....

Otázka:

Kdy může obec využít úvěrových zdrojů?

Odpověď:

V případě, že obec nemá dostatek vlastních finančních prostředků rozpočtu, pak může využít tzv. návratných finančních zdrojů a to: půjčky, úvěru, návratné finanční výpomoci, emise vlastních komunálních dluhopisů.

Obec je ale povinna dluh splácet a banky před poskytnutím úvěru posuzují obec jako klienta u kterého prověřují, zda je obec jako klient schopna po dobu čerpání úvěru splácet, jak z krátkodobého, tak dlouhodobého hlediska. Zabývá se posouzením aktuální finanční schopnosti obce přijmout úvěr, stanovením rozsahu úvěru, přiměřené doby jeho splatnosti a definování parametrů a podmínek dluhového financování. Rozbor finanční situace – posouzení a definice rizik a faktorů, které mohou finanční hospodaření obce v době realizace a splácení případných závazků z úvěrů na financování investičních záměrů obce ovlivnit.

Účastníci kurzu byli upozorněni při přijetí úvěru na pravidlo rozpočtové odpovědnosti, tzv. dodržení fiskálního pravidla obcí. Toto pravidlo stanoví hranici dluhu územně samosprávného celku 60 % průměru jeho příjmů za poslední 4 roky. V případě překročení této hranice je obec povinna snížit dluh do

Praktické informace ze seminářů

konce roku alespoň o 5% z rozdílu mezi výší dluhu a 60 % průměru jeho příjmů za poslední 4 roky.

Dále bylo účastníkům kurzu doporučeno, využívat na předfinancování dotačních projektů **kontokorentních úvěrů** a k realizaci investičních akcí využívat čerpání úvěrového rámce do finančního limitu například do 30 mil. Kč.

Otázka:

V případě, že má obec při schvalování schodkového rozpočtu pouze příslib úvěru, ne uzavřenou úvěrovou smlouvu, může tímto příslibem vykryt schodek rozpočtu?

Odpověď:

Neměla by, protože schodek může být kryt smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem a přijetím úvěru a úvěrovou smlouvu schvaluje zastupitelstvo obce.

Ke krytí investičních potřeb bylo doporučeno i využití možnosti účelových i neúčelových **peněžních fondů**, které zřizuje zastupitelstvo obce v souladu se [zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#), a [zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích](#).

Účastníci kurzu byli seznámeni s tvorbou plánu investic

Obce vytváří plány investic. Plán investic by měl obsahovat investice, které má obec v plánu zrealizovat za předpokladu získání dotací a investice i bez dotací. Podle získání dotací vytahuje ze zásobníku projekty, na jejichž realizaci je připravená.

Otázka:

Jak se připravit na realizaci investičních akcí?

Odpověď:

Vypracovat analýzu, ve které budou zpracovatelem posouzeny výsledky a rizika, návratnost jednotlivých investičních akcí a konstatoval nutnost zajistit financování a to z rozpočtových zdrojů nebo úvěrem. Důležité při návrhu plánovaných investičních akcí předložit ke schválení i budoucí náklady na provoz, které mohou mít velký význam při rozhodování zastupitelstva obce na realizaci investičních akcí z krátkodobého, střednědobého a dlouhodobého hlediska.

Otázka:

Jaké jsou pravomoci orgánů v rámci rozpočtového procesu, co je ve výlučné pravomoci zastupitelstva obce v rámci rozpočtového procesu?

Praktické informace ze seminářů

Odpověď:

Schvalovat rozpočet, střednědobý výhled rozpočtu, pravidla rozpočtového provizoria, účetní závěrku, závěrečný účet. K problematice rozhodování o změnách rozpočtu rozpočtovými opatřeními existují různá stanoviska. Zastupitelstvo obce může některými rozpočtovými opatřeními pověřit radu obce nebo starostu.

K této otázce směřuje také odpověď na dotaz v příloze (viz dále).

Účastníci kurzu byli upozorněni, že je potřeba vždy zvážit pověření orgánů obce rozpočtovými opatřeními v jakém rozsahu. Proto z důvodu opatrnosti a postupování s péčí řádného hospodáře, bylo doporučeno lektorem nepřenášet rozhodování o rozpočtových opatřeních zastupitelstvem obce na radu nebo starostu zcela tak, aby nedošlo ke změně schváleného rozpočtu zcela, který schvalovalo dle výhradní pravomoci zastupitelstvo obce.

Otázka:

Kdo sestavuje dokumenty rozpočtového procesu?

Odpověď:

Sestavení dokumentů rozpočtového procesu závisí na velikosti obce a organizační struktuře.

Příklady: sestavením dokumentů rozpočtového procesu například v obci III. typu sestavuje rozpočet zpravidla odbor obecního úřadu a v malé obci I. typu starosta nebo finanční výbor.

Téma – Problematika přestupků obcí

Účastníci kurzu byli seznámeni s problematikou přestupků a upozorněni na nejčastější pochybení obcí, kterých se obec může dopustit při porušení zákona:

- č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, zákona
- č. 420/2004 Sb., o přezkoumání hospodaření
- č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

Obec musí postupovat s péčí řádného hospodáře a vyvarovat se chyb, aby se nedopustila přestupků, z kterých plynou sankce. Obec by měla učinit opatření, aby se vyvarovala možných pokut.

Přestupky dle § 22a) zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Přítomní účastníci byli upozorněni na znalost zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, který obsahuje rozpočtový proces a tvorbu a zveřejnění dokumentů rozpočtového procesu.

Obec se nejčastěji dopustí přestupku tím, že například nezpracuje dokumenty rozpočtového procesu;

Praktické informace ze seminářů

poruší povinnost krátkodobého zveřejnění dokumentů rozpočtového procesu a dlouhodobého zveřejnění; nezpracuje rozpočet dle platné rozpočtové skladby; po schválení rozpočtu neprovede jeho rozpis dle podrobné rozpočtové skladby; neobjedná včasné přezkoumání hospodaření; neprovádí kontrolu svého hospodaření. V případě, že není schválen do konce roku rozpočet, tak neschválí pravidla rozpočtového provizoria. V případě získání dotace, nemá ve svém rozpočtu zajištění finančních prostředků na spolufinancování tohoto projektu. Nedodržuje postup obce při grantovém řízení k přidělování dotací, povinnost zveřejňování veřejnoprávních smluv o poskytnutí dotací nad 50 tis. Kč; neprovádí změny rozpočtu; neobjedná včas přezkoumání hospodaření obce.

Za tyto přestupky a to jednotlivě, je možno udělit obci pokutu do výše 1.000.000,- Kč.

Přestupky dle [§ 14 zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků](#)

Nejčastěji se obec se dopustí přestupku, když:

- do 15 dnů po projednání zprávy o výsledku přezkoumávajícího orgánu nepřijme opatření k nápravě chyb a nedostatků uvedených ve zprávě o výsledku přezkoumání hospodaření;
- nepodá písemnou informaci příslušnému přezkoumávajícímu orgánu nejpozději do 15 dnů po projednání této zprávy spolu se závěrečným účtem v orgánech obce.

Za tyto přestupky lze uložit obci pokutu do 50 000,- Kč.

Přestupky dle zákona č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek.

Nejčastější porušení zákona č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek ze strany obcí tím, že:

- Nedodrží pravidla stanovená zákonem o zadávání veřejných zakázek; nesprávné stanovení hodnoty veřejné zakázky; stanovení podmínek v rozporu se zákonem a to diskriminačně; neuchování dokumentace 10 let; neodeslání rozhodnutí o námitkách a nepoučení stěžovatele o podání návrhu na UOHS; v tomto případě hrozí za přestupky pokuta 1 – 20 mil. Kč
- Neodešle oznámení o zadání VZ; zrušení VZ; změně smlouvy do věstníku VZ a písemnou zprávu zadavatele na profil zadavatele v termínu do 30 dnů od ukončení zadávacího řízení, **za tato porušení hrozí za přestupky pokuta až 200.000,-Kč**
- Nezveřejní smlouvu, jejíž hodnota přesáhla 500.000,-Kč bez DPH včetně změn a dodatků na profilu zadavatele do 15 dnů. Může být zveřejněno i v registru smluv do 30 dnů za toto porušení hrozí za přestupky pokuta do výše **1.000.000,- Kč**

Otázka:

Platí povinnost zveřejnění smlouvy na profilu zadavatele, jejíž hodnota přesáhla 500.000,-Kč bez DPH i pro malé obce?

Odpověď:

Ano, tato povinnost se vztahuje na všechny obce.

Praktické informace ze seminářů

Téma – Základní principy nakládání s majetkem obcí, kompetence orgánů v oblasti hospodaření s majetkem a s tím i možná rizika při správě majetku

Účastníci kurzu byli seznámeni se základními principy nakládání s majetkem obce.

Otázky účastníků byly směřovány k povinnostem obce ve vztahu ke svému majetku:

Otázka:

Jak obec zajistí dodržení principu chránit majetek před zničením, poškozením, odcizením nebo zneužitím?

Odpověď:

Obec je povinna majetek pojistit a mít majetek stále pojištěn. Zároveň obec musí dbát na pojištění nově vzniklých staveb, které po kolaudaci musí okamžitě pojistit. Zpravidla do doby dokončení stavby - kolaudace má pojištěnu stavbu zhotovitel.

Ve vztahu k nakládání s majetkem obce bylo účastníkům kurzu doporučeno vypracovat koncepci majetku v návaznosti na územní plán obce a plán rozvoje obce. Rozdělit majetek na nezbytný a přebytkový a učinit rozhodnutí do kterého majetku investovat, z hlediska výnosnosti, který pronajmout, prodat. Majetek obce musí být řádně evidován a prováděna každoroční inventarizace.

V případě dispozice s majetkem, když se obec rozhodne nemovitý majetek v souladu s [§ 39 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích](#), prodat, směnit, darovat, pronajmout, propachtovat nebo vypůjčit hmotnou nemovitou věc nebo právo stavby anebo je přenechat jako výprosu, zveřejní obec tento záměr po dobu nejméně 15 dnů před rozhodnutím v příslušném orgánu obce (radě obce nebo zastupitelstvu obce) vyvěšením na úřední desce obecního úřadu, aby se k němu mohli zájemci vyjádřit a předložit své nabídky. Záměr může obec zveřejnit též způsobem v místě obvyklým.

Upozornění: Pokud obec záměr nezveřejní, je právní jednání neplatné.

Účastníci kurzu byli upozorněni na § 551 občanského zákoníku, kdy o právní jednání nejde, když chybí vůle jednající osoby. Za vůli je považováno rozhodnutí oprávněného orgánu, vůli by neměl projevit orgán, který k tomu nemá pravomoc:

Příklad: z toho důvodu je považováno za nesprávné, aby zveřejnění úmyslu prodeje schvalovala pouze rada obce. Zveřejněním záměru prodeje je zahájení složitého procesu: záměr prodeje – projevený zájem – rozhodnutí zastupitelstva – kupní smlouva

Při úplatném převodu majetku se cena sjednává zpravidla ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá, nejde-li o cenu regulovanou státem.

Otázka:

Co je cena obvyklá?

Odpověď:

Cena stanovená znaleckým posudkem.

Praktické informace ze seminářů

Pozor: Případná odchylka od ceny obvyklé musí být zdůvodněna, jde-li o cenu nižší než obvyklou. Doporučeno zdůvodnění veřejného zájmu.

Upozornění na možná pochybení obce:

Příklady: nezdůvodnění poskytnutí daru, nezdůvodnění prodeje - proč obec prodává, nezveřejnění záměru, v rozhodnutí orgánu obce se odchýlí od záměru, obec nezná cenu v místě a čase obvyklou, odchýlení od ceny v místě a čase obvyklé není zdůvodněno.

.....

Dále proběhla diskuse ke kompetenci v oblasti hospodaření s majetkem, které jsou stanoveny zákonem č. 128/2000 Sb. o obcích. V zákoně je vymezeno, o kterých majetkoprávních úkonech rozhoduje zastupitelstvo obce a o kterých majetkoprávních úkonech rada obce.

Legislativně není jasně v zákoně o obcích upraveno rozhodnutí o přijetí dotace, pouze rozhodnutí o poskytnutí dotace. K této problematice existují různá výkladová stanoviska.

Doporučení lektora, aby zastupitelstvo obce rozhodlo o přijetí dotace dle povinnosti řádného hospodáře a v souladu s ročním rozpočtem, protože v případě, že obec nebude mít dostatek finančních prostředků na předfinancování nebo spolufinancování dotace, nebo nesplní podmínky poskytnutí dotace, může přijetí dotace odmítnout. V opačném případě přijetím dotace schválí, tak budoucí finanční závazek.

.....

Otázka:

Jak je to s platností x neplatností právního jednání obce?

Odpověď:

Podmínky platného projevu vůle podle zákona o obcích, je vůlí jednající osoby, projevují orgány k tomu příslušné. Smlouva může být podepsána až po vyslovení souhlasu příslušného orgánu, například kupní smlouva na nemovitou věc po schválení zastupitelstva obce a kupní smlouva na movitou věc po schválení rady obce.

Účastníci byli upozorněni na povinnou náležitost smlouvy § 41 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, kterou je doložka o splnění podmínek pro uzavření smlouvy.

Podmiňuje-li zákon platnost právního jednání obce předchozím zveřejněním, schválením nebo souhlasem, opatří smlouva o tomto právním jednání doložkou, v níž je potvrzeno splnění podmínek. Chybějící doložka je neplatnost právního jednání. Jedná se o absolutní neplatnost, kterou nelze zhojit ani zpětným, dodatečným, schválením.

.....

Dalším diskutovaným tématem bylo uzavírání a typy smluvních vztahů.

Otázka:

V jakém rozsahu smlouvu schválit?

Praktické informace ze seminářů

Odpověď:

Doporučení, nechce-li čelit orgán pochybnostem, tak je nejlépe schválit celé znění smlouvy nebo schválí podstatné náležitosti smlouvy, které nelze měnit.

.....

Otázka:

Kdo může uzavírat smlouvy za obec?

Odpověď:

Smlouvu za obec uzavírá zpravidla starosta nebo v případě zastupování místostarosta. Nebo může být pověřen jiný člen zastupitelstva obce. V některých případech může být pověřen k uzavření některých smluv i zaměstnanec obce z důvodu operativnosti například na svoz tuhého komunálního odpadu, pronájem hrobových míst atd.

Lektorem byl uveden příklad špatné praxe:

Zastupitelstvo schválí kupní smlouvu o prodeji nemovitosti a kupní cenu, starosta smlouvu uzavře a doplní do ní, že úhrada kupní ceny je splatná v 10 splátkách, i když o tom zastupitelstvo obce nerozhodlo – jakákoliv disproporce – hrozí u převodu nemovitostí absolutní neplatnost.

Příklad špatné praxe: Obec žalovala neplacení nájemného za nebytové prostory, soud zjistil, že nebyl zveřejněn záměr pronájmu a obec musela nájemné vrátet, dle znaleckého posudku byla v té době určena cena obvyklá a doměřeno nájemné.

.....

Otázka:

Jak je to se zveřejňováním smluv obcemi I., II. a III. typu?

Odpověď:

S účinností zákona o registru smluv od 1. 7. 2016, povinnost zveřejnění smluv v registru mají pouze obce vykonávající rozšířenou působnost.

Povinnost nespadá na obce, které rozšířenou působnost nevykonávají.

Uzavřenou smlouvu je nutno zaslat správci registru k uveřejnění bez zbytečného odkladu nejpozději do 30 dnů.

Platí: Pokud smlouva nebyla uveřejněna prostřednictvím registru ani do 3 měsíců ode dne, kdy byla uzavřena, je smlouva od počátku zrušena.

Praktické informace ze seminářů

Povinnost zveřejňování smluv pro Obce I. a II. typu:

Tyto obce mají povinnost zveřejnit:

- Veřejnoprávní smlouvy o poskytnutí dotace ve výši od 50.000,-Kč v souladu se zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, do 30 dní od uzavření smlouvy na dobu 3 let na webových stránkách obce.
- Veřejnoprávní smlouvy o zajištění výkonu přenesené působnosti po vyslovení souhlasu krajským úřadem, na dobu 15 dní na úřední desce obce.
- Smlouvy (o dílo, smlouvy příkazní, kupní smlouvy atd.) v souladu se zákonem č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek a to od hodnoty veřejné zakázky malého rozsahu min. 500.000,-Kč bez DPH na profilu zadavatele, a to do 15 dní ode dne uzavření smlouvy.

Otázka:

Jaká rizika při správě majetku pro členy zastupitelstva plynou?

Odpověď:

Člen zastupitelstva obce má odpovědnost za případnou škodu způsobenou při výkonu své funkce v souladu s § 159 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Otázka:

Kdy vzniká obci škoda?

Odpověď:

Nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem.

Otázka:

Odpovídá člen zastupitelstva obce za způsobenou škodu celým majetkem?

Odpověď:

V novele zákona o obcích § 79 je odpovědnost člena zastupitelstva obce za škodu vymezena zákoníkem práce. Pro tyto účely se obec považuje za zaměstnavatele a členové zastupitelstva obce se považují za zaměstnance. Proto členové zastupitelstva obce odpovídají do výše **4,5 násobku měsíční odměny**.

Praktické informace ze seminářů

Byla diskutována pochybení:

- Například starosta rozhodl v pravomoci vyhrazené zastupitelstvu obce.
- Byla uzavřena nevýhodná smlouva (prodej majetku obce za nevýhodnou cenu).
- Zastupitelstvo obce rozhodlo o prodeji nemovitého majetku bez předchozího řádného zveřejnění úmyslu prodeje min. 15 dní před projednáním v zastupitelstvu obce .

Doporučení: V případě hospodaření obce, je nutno ze strany volených orgánů udělat vše proto, aby nevznikaly škody tzv. prevenční povinnost, tedy využívat odborníků a nejednat nedbale. Dbát, aby naše nároky mohly být řádně uplatňovány, aby všechna jednání obce byla především platná, zákonná a v souladu s dobrými mravy.

Téma – Čerpání a poskytování dotací a eliminace rizik pro hospodaření obce, porušení rozpočtové kázně

Obce mají nejenom roli poskytovatele dotací v souladu se zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ale i příjemce dotací.

Účastníci kurzu byli upozorněni na co si zástupci obcí při čerpání dotací musí dát pozor, aby i eliminovaly možná rizika. U dotace je třeba vždy splnit podmínky stanovené poskytovatelem, které jsou uvedené v příslušném rozhodnutí či smlouvě o poskytnutí dotace. Zejména je nutné dodržet účel, na který byla dotace poskytnuta a dodržet podmínky souvisejících s účelem, termínem dokončení projektu a vymezit finanční prostředky do rozpočtu obce na spolufinancování projektu nebo mít schválenou smlouvu o úvěru na spolufinancování projektu. V případě, že obec zjistí, že podmínky dotace se nedají dodržet, je vždy nutné požádat dotační orgán o změnu rozhodnutí. V průběhu realizace projektu informovat nadřízený orgán v souladu s podmínkami dotace (monitorovací zprávy) a po ukončení projektu předložit ve stanovené lhůtě závěrečné vyhodnocení projektu včetně dodržení pravidel publicity.

Jestliže obec nesplní podmínky při čerpání dotací, jak z Evropských zdrojů, národních zdrojů a grantů kraje dopouští se **porušení rozpočtové kázně**, a může tak dojít ke krácení či odebrání dotace již schváleného projektu.

Obce jsou také v roli poskytovatele dotací dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, a to poskytovatel dotací jak v rámci grantového řízení, tak individuální dotace. Dotace jsou poskytovány prostřednictvím veřejnoprávní smlouvy. Byla vysvětlena pravidla grantového řízení a poskytování individuálních dotací a rozdíl mezi těmito dotacemi.

K tomuto tématu byla ze strany účastníků kurzu vedena značná diskuse, kdy z diskuse vyplynulo, že některé obce, aby nemusely vypisovat grantová řízení, tak vypisují podmínky pro přidělení individuálních dotací, což není v souladu se zákonem č. 250/2000 Sb.

Ze závěrů diskuse vyplynulo, že obce nejčastěji postupují a poskytují individuální dotace na daný účel, musí být na základě žádosti: která obsahuje subjekt, o co žádá, na jaký účel, dotace musí být vyúčtována.

Proběhla diskuse ke zveřejňování veřejnoprávních smluv. Účastníci kurzu byli upozorněni, že veřejno-

Praktické informace ze seminářů

právní smlouvy v případě udělení dotace ve výši 50 tis. Kč a to i v případě dodatku v jednom roce je nutno zveřejnit do 30 dnů na dobu 3 let na webových stránkách.

Porušení i pozdní zveřejnění veřejnoprávní smlouvy je přestupkem dle § 22 a zákona č. 250/2000 Sb..

Účastníci kurzu obdrželi na semináři praktickou příručku vydanou Ministerstvem financí ČR, s názvem řízení rizik spojených s hospodařením obce <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/metodiky/2018/metodicky-pokyn-chj-c-7--rizeni-rizik-sp-33155>, kde lektor účastníky kurzu upozornil na důležité příklady a odkazy.

- Aplikace Cityvizor <https://cityvizor.cz> – aplikace hospodaření – informace MFČR vyvinulo
- Str. 12 – doporučení registru dotací
- Str. 14 – pořízení fotodokumentace z akcí
- Str. 15 – nedostatečné podklady pro rozhodnutí ZM – není závazek na spolufinancování, obec, když rozhoduje o projektu, měla by znát předpokládanou cenu
- Str. 17 – stanovení pravidel pro poskytování dotací obcí

Důležité odkazy:

<https://monitor.statnipokladna.cz> – **Klikací rozpočet** – jednoduchá a srozumitelná prezentace hospodaření obcí na internetu, jedná se o přehlednou formu zobrazení struktury rozpočtu, je možno porovnávat rozpočty i s rozpočty jiných obcí, možno sledovat strukturu a vývoj rozpočtu za několik let. Tento klikací rozpočet je pro obce zdarma, některé obce využívají klikací rozpočty za úhradu od společností, které jim dodávají účetní software.

<https://monitor.statnipokladna.cz> - při zadání záložky **rozpočtová odpovědnost**, kde je možno zadáním IČ obce, se podívat na % výši dluhu příslušné obce dle zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti.

Dále byli účastníci kurzu **informováni o důležitých webových odkazech** na metodickou pomoc obcím poskytovanou ze strany:

- Ministerstva vnitra ČR www.mvcr.cz/odk
- Ministerstva financí ČR <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/zpravy-mf-pro-obce-a-kraje>
- **Termínovník účetní nástroj pro obce** - <http://kvalitavs.cz/terminovnik-metodicky-ucetni-nastroj-pro-obce/>
- **Kalkulačka RUD pro obce** <https://www.informaceoobcich.cz/kalkulacka-rud/>

Praktické informace ze seminářů

Otázka:

Je možné přenést pravomoc zastupitelstva obce na orgány obce zcela?

Odpověď:

K problematice rozhodování o změnách rozpočtu orgány obce rozpočtovým opatřením existují různá stanoviska:

- **Stanovisko ODK MV ČR ze dne 27. 2. 2019:** „(...) pokud zastupitelstvo obce o svěřeni pravomoci v oblasti rozpočtových opatření starostovi rozhodlo potřebnou většinou dle ustanovení § 87, mohlo starostovi stanovit neomezený rozsah přijímání rozpočtových opatření, neboť toto určení je s ohledem na zákon o obcích čistě na vůli zastupitelstva.“ Ovšem stanovisko také uvádí: „Dovolujeme si upozornit, že (...) uvedené názory Ministerstva vnitra nejsou právně závazné, neboť právně závazný výklad právních předpisů ve vztahu ke konkrétní skutkové situaci může podávat jen příslušný soud.“
- **Stanovisko MF ČR č. 1/2016 ze dne 23. 3. 2016 (č. j. MF – 5035/2016/1203 – 6 – Inq. R. Kotrba):** „K problematice rozpočtových opatření vydalo Ministerstvo vnitra spolu s Ministerstvem financí stanovisko č. 4/2011. Podle tohoto stanoviska rada obce je dle § 102 odst. 2 písm. a) zákona o obcích ve znění pozdějších předpisů, oprávněna samostatně hospodařit v mezích zastupitelstvem schváleného rozpočtu. Podle téhož ustanovení je však rada obce oprávněna provádět rozpočtová opatření v rozsahu stanoveném zastupitelstvem. To znamená, že zastupitelstvo může stanovit, že určitá rozpočtová opatření ve smyslu § 16 odst. 3 zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů bude na místo něj oprávněna (v rozsahu zastupitelstvem stanoveném) rada obce. V obci, kde není rada, má tuto pravomoc starosta obce.“ A dále: „Vzhledem k tomu, že schvalování rozpočtu je vyhrazeno zastupitelstvu, zastupitelstvo se nemůže úplně vzdát své pravomoci rozhodovat o změnách rozpočtu, který schválilo a svěřit radě provádění všech rozpočtových opatření.“

Příklad špatné praxe:

Zastupitelstvo přijalo usnesení ve znění: „Zastupitelstvo obce R stanovuje kompetenci starosty k provádění jednotlivých rozpočtových opatření. Zastupitelstvo si vyhrazuje právo na informace o každém rozpočtovém opatření na nejbližším zasedání zastupitelstva a jejího stručného odůvodnění.“

Reakce:

Je zde otázkou, co je předmětem jednotlivých rozpočtových opatření? Toto v usnesení zastupitelstva obce R není uvedeno, formulace by se dala považovat za **nepřesné usnesení, které není právně vykonatelné.**

Odůvodnění změny rozpočtu a provedení rozpočtového opatření by mělo být před provedením nezajištěného výdaje. Všechna rozpočtová opatření musí být v souladu se zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů zveřejněna na úřední desce a webových stránkách do 30 dnů od schválení rozpočtového opatření, tudíž právo na informace zastupitelstvo má.

Praktické informace ze seminářů

Je otázkou, kdyby došlo k problému a porušení rozpočtové kázně v případě takto formulovaného usnesení zastupitelstvem, jak by si vyložil příslušný soud, kdo bude odpovědný za případnou škodu, zda starosta nebo Zastupitelstvo obce R?

Proto z důvodu opatrnosti a postupování s péčí řádného hospodáře, doporučujeme nepřenášet rozhodování o rozpočtových opatřeních zastupitelstvem obce na radu nebo starostu zcela, aby nedošlo ke změně schváleného rozpočtu zcela.

Co s tím jako zastupitelé můžete dělat?

Na jednání zastupitelstva obce upozornit na stále platné zveřejněné stanovisko – Zprávy MF ČR č. 1/2016 ze dne 23. 3. 2016, upozornit, že existuje více stanovisek, ale závazný výklad právních předpisů ve vztahu ke konkrétní skutkové situaci může podávat jen příslušný soud.

Upozornit na nepřesné usnesení zastupitelstva obce, které nemá právní váhu a větu „vyhrazení práva na informace, když rozpočtová opatření musí být v souladu se zákonem č. 250/2000 Sb. zveřejněna do 30 dnů na úřední desce a webových stránkách obce“. Dle § 22 a, odst. 1 písm. e), když neprovede ÚSC změny schváleného rozpočtu podle § 16 odst. 2 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, jedná se o přestupek, za který je možno uložit pokutu do 1.000.000,-Kč. Upozornit na povinnost zastupitelstva postupovat s péčí řádného hospodáře a odpovědnost za případnou škodu, písemně toto nechat doslovně zapsat do zápisu z jednání ZO nebo přiložit k zápisu.

.....

Otázka:

Otázky kompetencí a výkladových stanovisek k přijetí dotací

Odpověď:

Zastupitelstvo obce rozhoduje o přijetí dotace z důvodu odpovědnosti za hospodaření obce v souladu s § 38 zákona č. 128/2000 Sb. z těchto níže uvedených důvodů a zákonných ustanovení:

- Zastupitelstvo rozhoduje o přijetí dotace dle povinnosti řádného hospodáře a v souladu s ročním rozpočtem, protože v případě, že obec nebude mít dostatek finančních prostředků na předfinancování nebo spolufinancování dotace, nebo nesplní podmínky poskytnutí dotace, může přijetí dotace odmítnout. V opačném případě přijetím dotace i schválit budoucí finanční závazek obce.

Schvalování rozpočtu je vyhrazeno **dle § 84 odst. 2 písm. b) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích:**

- zastupitelstvu obce

Praktické informace ze seminářů

Dle § 44 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, sestavení rozpočtu a závěrečného účtu a hospodaření s prostředky se řídí zvláštním zákonem. Tím je v případě finančního hospodaření ÚSC **zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů**.

Dle § 2 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů:

Finanční hospodaření územních samosprávných celků a svazků obcí se řídí jejich ročním rozpočtem a střednědobým výhledem rozpočtu.

Dle § 4 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů:

Rozpočet územního samosprávného celku nebo svazku obcí je finančním plánem, jímž se řídí financování činnosti územního samosprávného celku nebo svazku obcí.

Dle § 6 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů:

Obsahem rozpočtu jsou jeho příjmy a výdaje a ostatní peněžní operace, včetně tvorby a použití peněžních fondů, pokud není dále uvedeno, že probíhají mimo rozpočet.

Dle § 7 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů:

Příjmy rozpočtu tvoří i přijaté dotace.

Dle § 11 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů:

V případě, že se územní samosprávný celek podílí na realizaci programu nebo projektu spolufinancovaného z rozpočtu Evropské unie, musí jeho rozpočet na příslušný kalendářní rok obsahovat stanovený objem finančních prostředků účelově určených na spolufinancování programu nebo projektu Evropské unie.

V případě nestanovení příslušného objemu finančních prostředků je přestupkem dle § 22 zákona č. 250/2000 Sb.

V případě, že ÚSC obdrží dotaci již po schváleném rozpočtu v průběhu kalendářního roku, je nutno přijmout změnu rozpočtu.

Dle § 16 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů změny rozpočtu

Změna rozpočtu se provádí rozpočtovým opatřením. Rozpočtová opatření se evidují podle časové posloupnosti. Rozpočtová opatření se uskutečňují povinně, a to i jde-li o změny ve finančních vztazích k jinému rozpočtu, o změny závazných ukazatelů vůči jiným osobám nebo jestliže hrozí nebezpečí vzniku rozpočtového schodku.

.....

Praktické informace ze seminářů

Otázka:

Jak postupuje obec v dražbě?

Odpověď:

Zastupitelstvo obce ve vyhrazené pravomoci v souladu s § 85 písm. n) rozhodne usnesením o nabytí hmotné nemovité věci nebo práva stavby obcí v dražbě, ve veřejné soutěži o nejvhodnější nabídku. Ačkoliv je uvedena pravomoc k účasti v dražbě nemovité věci zařazena mezi vyhrazené pravomoci zastupitelstva obce, zastupitelstvo obce může tuto pravomoc dle svého uvážení zcela nebo zčásti svěřit radě obce nebo starostovi.

Usnesení zastupitelstva obce o účasti obce v dražbě by mělo obsahovat nejvyšší možné dražební podání, které by mělo být co možná nejkonkrétnější a obsahovat specifikaci dražené věci.

Např. pokud zastupitelstvo obce rozhoduje o účasti obce v dražbě nemovitosti, měla by tato nemovitost být v usnesení zastupitelstva obce konkrétně určena způsobem dle zákona č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí.

Údaje jsou obsaženy v podkladovém materiálu pro jednání, který je neveřejný a zároveň ani zvukový ani jiný záznam se do ukončení dražby nezveřejňuje a ani není možné o tyto údaje požádat podle zákona č. 106/1999 Sb., o povinném přístupu k informacím.

Tím **dochází k eliminaci rizika prozrazení maximální přípustné částky**, do které je zástupce obce oprávněn nabízenou částku navyšovat.

Příklad: zastupitelstvo obce může rozhodnout např. modelově tak, **že rozhodne o získání určité nemovitosti v dražbě a z opatrnosti současně pověří např. starostu**, aby nejvyšší možné podání za obec v dražbě v mezích schváleného rozpočtu určil.

V § 40 zákona o obcích je uvedeno, že **usnesení**, jímž zastupitelstvo obce nebo rada obce rozhodly o nabytí věci v dražbě, ve veřejné soutěži o nejvhodnější nabídku nebo o jejím nabytí jiným obdobným způsobem, **se až do ukončení dražby**, veřejné soutěže o nejvhodnější nabídku nebo jiného obdobného postupu **nezpřístupňují** podle tohoto zákona **ani neposkytují** podle jiného právního předpisu, což je zákon č. 106/2016 Sb., o svobodném přístupu k informacím, který byl také novelizován.

V případě nabytí či zpeněžení **jiného než hmotného nemovitého majetku** či **práva stavby** ve veřejné dražbě náleží rozhodnutí o účasti obce v dražbě **do nevyhrazené pravomoci rady obce podle § 102 odst. 3 zákona o obcích**; v obcích, kde se rada obce nevolí, náleží rozhodnutí starostovi.

S ohledem na ustanovení § 103 odst. 1 zákona o obcích, podle kterého starosta zastupuje obec navenek, je osobou, která obec na dražbě zastupuje, automaticky právě starosta (v zákonem stanovených případech nepřítomnosti starosty rovněž místostarosta). **Je ovšem přípustné, aby k zastupování obce v dražbě byl výslovně pověřen a zplnomocněn i řadový člen zastupitelstva obce nebo zaměstnanec obce.**

Vhodné je, aby toto pověření bylo též součástí usnesení o účasti obce v dražbě. Lze dodat, že možné je též smluvní zastoupení, kdy obec bude při dražbě zastupována třetí osobou, která je od obce odlišná.

Předpokladem účasti obce v dražbě je s ohledem na charakter dražené věci rozhodnutí příslušného orgánu obce. Nezbytností přijatého rozhodnutí je specifikace dražené věci a stanovení nejvyššího možného dražebního podání.

Cvičný test s klíčem

Cvičný test

1) Dobrovolný svazek obcí:

- a) je právnickou osobou (veřejnoprávní korporací)
- b) není právnickou osobou (veřejnoprávní korporací), ale má právní subjektivitu (právní osobnost)
- c) je právnickou osobou (veřejnoprávní korporací), ale nemá právní subjektivitu (právní osobnost)

2) Finanční hospodaření obcí upravuje:

- a) zákon č. 128/2000 Sb.
- b) zákon č. 131/2000 Sb.
- c) zákon č. 250/2000 Sb.

3) Fond kulturních a sociálních potřeb dle vyhlášky č. 114/2002 Sb. o FKSP:

- a) zřizuje obec, nezřizuje příspěvková organizace obce
- b) zřizuje obec i příspěvková organizace obce
- c) zřizuje příspěvková organizace obce, nezřizuje obec

4) Hospodaření dobrovolného svazku obcí, jehož členem není Praha, za uplynulý rozpočtový rok přezkoumává:

- a) vždy územně příslušný krajský úřad
- b) Ministerstvo financí
- c) krajský úřad nebo auditor, kterého o to svazek obcí požádal

5) K vyhlášení tzv. pravidla dluhové brzdy by ze strany státu došlo v případě, že:

- a) výše dluhu obce nepřekročila k rozvahovému dni 60 % průměru jejích příjmů za poslední 4 rozpočtové roky
- b) je dluh veřejných institucí vyšší než 55 %
- c) je dluh veřejných institucí vyšší než 60 %

6) Kontrolu plnění rozpočtu, kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce vykonává:

- a) příslušný útvar obecního úřadu
- b) kontrolní výbor zastupitelstva obce
- c) finanční výbor zastupitelstva obce

7) Metoda, kdy obec vymezí část peněz ze svého rozpočtu a občané pak předkládají návrhy, jak tyto finanční prostředky využít, bývá označována jako:

- a) metoda programového rozpočtování
- b) přírůstková metoda
- c) metoda participativního rozpočtování

8) Obec I. typu musí na webových stránkách zveřejnit veřejnoprávní smlouvu o poskytnutí dotace ve výši alespoň:

- a) 10 000,- Kč
- b) 20 000,- Kč
- c) 50 000,- Kč

Cvičný test

9) Odvod a penále za porušení rozpočtové kázně může obcím prominout:

- a) v případě dotací dle zákona č. 218/2000 Sb. orgán, který o poskytnutí peněžních prostředků rozhodl, v případě dotací dle zákona č. 250/2000 Sb. Generální finanční ředitelství
- b) v případě dotací dle zákona č. 218/2000 Sb. Generální finanční ředitelství, v případě dotací dle zákona č. 250/2000 Sb. orgán, který o poskytnutí peněžních prostředků rozhodl
- c) v případě dotací dle zákona č. 218/2000 Sb. nebo dle zákona č. 250/2000 Sb. Generální finanční ředitelství

10) Podstata tzv. fiskálního pravidla spočívá v tom, že:

- a) obec hospodaří v zájmu zdravých a udržitelných financí tak, aby výše jejího dluhu nepřekročila k rozvahovému dni 60 % průměru jejích příjmů za poslední 4 rozpočtové roky
- b) dluh veřejných institucí je vyšší než 55 %
- c) obec hospodaří v zájmu zdravých a udržitelných financí tak, aby výše jejího dluhu nepřekročila k rozvahovému dni 75 % průměru jejích příjmů za posledních 5 rozpočtových let

11) Pravidla rozpočtového provizoria schvaluje:

- a) rada obce v případě, že není schválen rozpočet na kalendářní rok do 31. 12.
- b) zastupitelstvo obce v případě, že není schválen rozpočet na kalendářní rok do 31. 12.
- c) obecní úřad v případě, že není schválen rozpočet na kalendářní rok do 31. 12.

12) Přezkoumání hospodaření provádí:

- a) u obcí krajský úřad, auditor nebo auditorská společnost, u hlavního města Prahy Ministerstvo financí, auditor nebo auditorská společnost, u městských částí hlavního města Prahy Magistrát hlavního města Prahy, auditor nebo auditorská společnost
- b) u obcí vždy krajský úřad, u hlavního města Prahy vždy Ministerstvo financí, u městských částí hlavního města Prahy vždy Magistrát hlavního města Prahy
- c) u obcí krajský úřad, auditor nebo auditorská společnost, u hlavního města Prahy vždy Ministerstvo financí, u městských částí hlavního města Prahy Magistrát hlavního města Prahy, auditor nebo auditorská společnost

13) Při úplatném převodu majetku obce se cena sjednává zpravidla ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá. Odchylna od ceny obvyklé musí být zdůvodněna:

- a) ve všech případech
- b) pokud jde o cenu nižší než obvyklou
- c) pokud jde o cenu vyšší než obvyklou

14) Pro nakládání s nemovitým majetkem obce platí, že:

- a) obec musí zveřejnit záměr nakládat se svým majetkem po dobu nejméně 15 dnů před rozhodnutím v příslušném orgánu obce vyvěšením na úřední desce obecního úřadu; pokud obec záměr nezveřejní, je právní jednání neplatné
- b) obec musí zveřejnit záměr nakládat se svým majetkem po dobu nejméně 30 dnů před rozhodnutím v radě obce vyvěšením na úřední desce obecního úřadu, aby se k němu mohli zájemci vyjádřit a předložit své nabídky
- c) obec musí zveřejnit záměr nakládat se svým majetkem vyvěšením na úřední desce obecního úřadu a také způsobem v místě obvyklým; případné nezveřejnění záměru však nemá vliv na platnost právního jednání

Cvičný test

15) Průběh rozpočtového procesu je obsažen:

- a) v zákoně o obcích
- b) ve vyhlášce o rozpočtové skladbě
- c) v zákoně o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

16) Rozpočet obce sestavuje:

- a) vždy jako vyrovnaný
- b) zpravidla jako vyrovnaný
- c) buď jako přebytkový, nebo jako schodkový

17) Rozpočtové opatření je nutné zveřejnit na úřední desce a webových stránkách obce:

- a) do 15 dní ode dne schválení rozpočtového opatření
- b) do 30 dní ode dne schválení rozpočtového opatření
- c) do 60 dní ode dne schválení rozpočtového opatření

18) S majetkem obce:

- a) musí být nakládáno s vědomím veřejnosti
- b) nesmí být nakládáno s vědomím veřejnosti
- c) může být nakládáno s vědomím veřejnosti

19) Schválený rozpočet obec zveřejní na svých internetových stránkách:

- a) do 15 dnů od jeho schválení
- b) do 30 dnů od jeho schválení
- c) do 60 dnů od jeho schválení

20) Spolupráce mezi obcemi může probíhat na základě veřejnoprávní smlouvy, jejímž předmětem je výkon státní správy (zajištění výkonu přenesené působnosti). Takovou smlouvu mohou obce uzavírat:

- a) jen se souhlasem nadřízeného správního orgánu
- b) bez souhlasu nadřízeného správního orgánu
- c) jen se souhlasem věcně příslušného ústředního správního úřadu

21) Střednědobý výhled rozpočtu obce se sestavuje zpravidla:

- a) na 1 rok následující po roce, na který se sestavuje roční rozpočet
- b) na období 2 – 5 let následující po roce, na který se sestavuje roční rozpočet
- c) na 10 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet

22) Za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce odpovídá:

- a) obecní úřad
- b) starosta obce
- c) rada obce

23) Základním třídicím standardem pro peněžní operace rozpočtů obcí je rozpočtová skladba. Upravuje ji:

- a) zákon č. 128/2000 Sb.
- b) zákon č. 250/2000 Sb.
- c) vyhláška MF č. 323/2002 Sb.

Cvičný test

24) Zákon č. 320/2001 Sb. a zákon č. 420/2004 Sb. upravují:

- a) finanční kontrolu ve veřejné správě a přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků
- b) průběh rozpočtového procesu na úrovni státu a na úrovni územní samosprávy
- c) rozpočtovou skladbu na úrovni státu a na úrovni územních samosprávných celků

25) Změny rozpočtu se provádějí rozpočtovými opatřeními. Rozpočtová opatření:

- a) schvaluje zastupitelstvo obce, pokud nestanoví kompetence radě obce (tam, kde není rada obce zřízena, starostovi obce a obecnímu úřadu) na určitou výši v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce
- b) může schvalovat pouze zastupitelstvo obce
- c) přísluší schvalovat zastupitelstvu obce, pokud zastupitelstvo obce nestanoví kompetence radě obce (tam, kde není rada obce zřízena, starostovi obce a obecnímu úřadu); zastupitelstvo obce může přenechat rozhodování o změnách rozpočtu prostřednictvím rozpočtových opatření zcela

Klíč k cvičnému testu

1 a
2 c
3 c
4 c
5 b
6 c
7 c
8 c
9 b
10 a

11 b
12 a
13 b
14 a
15 c
16 b
17 b
18 a
19 b
20 a

21 b
22 b
23 c
24 a
25 a

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

KONTAKTY

Ministerstvo vnitra

odbor strategického rozvoje a koordinace veřejné správy

náměstí Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha 4

www.mvcr.cz/verejna-sprava

www.kvalitavs.cz

osr@mvcr.cz

ID datové schránky: 6bnaawp

Institut pro veřejnou správu Praha

Dlážděná 6, 110 00 Praha 1

www.institutpraha.cz

podatelna@institutpraha.cz

ID datové schránky: 6awdjrd

Zadavatel publikace: Ministerstvo vnitra

Zpracovatel publikace:

Institut pro veřejnou správu Praha (texty)

Ministerstvo vnitra (korektura a grafické zpracování)

Autor textů:

Ing. Miroslava Vojtíšková

Editoři publikace:

Ing. Mgr. David Sláma, PhDr. Dana Nekardová, Mgr. Filip Zavřel

2019

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

